ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο ΚΕΜΠΑ
Αριθμός Άδειας 4194

PRESS POST X+5 PRESS POST

ΕΛΤΑ Hellenic Post

ΚΩΔ.: 211918

ΡΟΒΟΛΙΑΡΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΡΟΒΟΛΙΑΡΙΤΩΝ

Ταγιαπιέρα 3 - 5 Αθήνα, Τ.Κ. 11525 • Τηλ.: 210 6716 715 • e-mail:nellaselias39@gmail.com • Ιστοσελίδα: www.rovoliari.gr
Χρόνος 38ος • Αριθμός φύλλου 152 • Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2022

Χριστούγεννα στο χωριό

Το χριστουγεννιάτικο Δέντρο φωταγωγημένο στην πλατεία του χωριού

Παρά τις δυσκολίες και με σύμμαχο τον καλό καιρό βρέθηκαν στο χωριό για τα Χριστούγεννα αρκετοί από εμάς.

Το χριστουγεννιάτικο δέντρο, με τη φροντίδα του Προέδρου της Κοινότητας Γιώργου Ζιαγγουβά και των μονίμων εκεί κατοίκων, μας περίμενε, στολισμένο και κατάφωτο.

Θεία λειτουργία και θεία μετάληψη τελέστηκαν την Παρασκευή 23 Δεκεμβρίου. Τα τελευταία χρόνια δεν ακούγονται πλέον οι κραυγές των γουρουνιών από την γουρουνοχαρά. Ωστόσο οι περισσότεροι απόλαυσαν τους χριστουγεννιάτικους μεζέδες δίπλα στο τζάκι του σπιτιού τους έστω και από τα κρεοπωλεία της Μακρακώμης.

Το καφενείο κάθε βράδυ ήταν ασφυκτικά γεμάτο από χαρούμενα και γελαστά πρόσωπα. Εκεί γινόταν και τα φιλέματα με «μεζέδες από το σπίτι».

ΛΕΜΕ ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

από αυθεντικό πίνακα του ΛΟΥΪΤΖΙ ΚΑΛΛΟΝΙ ζωγραφισμένο με το στόμα

Ζωγραφική με το Στόμα και το Πόδι - Κ. Λουκάρεως 31 Αθήνα Τ.Κ. 11475

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου εύχεται σε συγχωριανούς και φίλους το ΝΕΟ ΕΤΟΣ να φέρει υγεία, ευτυχία και πολλές ευκαιρίες για χαμόγελα

Το Ημερολόγιο του 2023

Θεματικό είναι και φέτος – όπως και τα τελευταία χρόνια – το ημερολόγιο του Συλλόγου αφιερωμένο **στα «Εξοχικά» του χωριού μας:** Αβλουβάς, Φώτη Μποστάνι, Λιτά, Καταφίλια, Πιπίλια, Σέλινα, Κόκκινα-Κουκούτα.

Είναι οι περιοχές στις οποίες απλώθηκαν οι πρόγονοί μας για να εξασφαλίσουν συνθήκες επιβίωσής τους και να προσφέρουν καλύτερες ευκαιρίες στα παιδιά τους. Όλα αυτά τα κτήματα προέκυψαν από καθαρισμό του δάσους και δημιουργίας «ανοιγμάτων», δηλαδή χωραφιών που μπορούσαν να είναι αποδοτικά σε περιοχές που μπορούσαν να προσφέρουν και νερό για πότισμα.

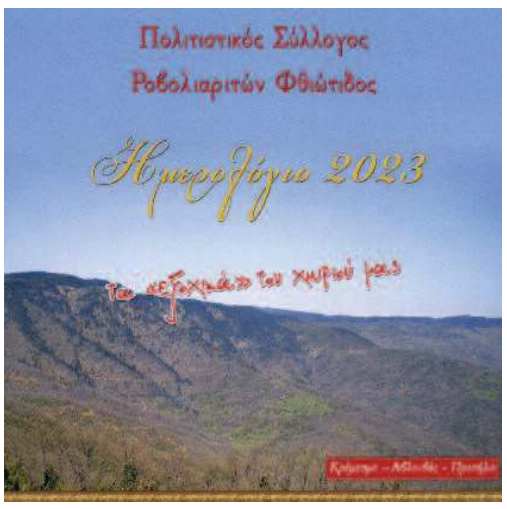

Ταυτόχρονα, στο εισαγωγικό μας σημείωμα, γίνεται λόγος και για υπάρχουσες ευκαιρίες ξαναζωντανέματος του χωριού ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες εξελίξεις.

Θα έχετε την ευκαιρία να το αποκτήσετε είτε κατά τη χειμερινή μας συνάντηση τον Φεβρουάριο στην ταβέρνα του ΚΟΤΡΩΝΙΑ ή από την **Ουρανία Ρίζου** στο χωριό ή από τα μέλη του Δ.Σ. **Θανάση Αναγνώστου, Πέτρο Πισσώνη** στη Λάρισα και τη **Μαρία Σκαμάγκη** στα Μελίσσια.

Μπορείτε να παραγγείλετε με e-mail στον Γραμματέα του Συλλόγου να σας σταλούν ταχυδρομικά με επιβάρυνση των ταχυδρομικών εξόδων και πληρωμή τους είτε στον τραπεζικό λογαριασμό του Συλλόγου ή όταν με το καλό βρεθούμε.

Με τις θερμές ευχές μας για το νέο έτος
Το Δ.Σ. του Συλλόγου

Η Ετήσια Συνεστίαση του Συλλόγου

Το Διοικητικό Συμβούλιο σας προσκαλεί στη χειμερινή συνάντηση – συνεστίασή μας που θα γίνει την **Κυριακή το μεσημέρι, 19 Φεβρουαρίου 2023** στην ταβέρνα των αδελφών **ΚΟΤΡΩΝΙΑ**, στο γνωστό μας στέκι (Λεωφόρος Πάρνηθας 360), με ελεύθερο μενού. Για συνεννόηση και κρατήσεις επικοινωνείτε με την Ταβέρνα (τηλ. 210 24 60 422).

Παρά τους δύσκολους καιρούς, σκεφτήκαμε ότι θα έπρεπε να κάνουμε το παν για να δώσουμε στα μέλη και στους φίλους μας την ευκαιρία να συνεχίσουμε να βλεπόμαστε, να ανταλλάσσουμε ευχές, να ξαναζωντανεύουμε αναμνήσεις και σχέδια, να μαθαίνουμε τα νέα ο ένας για τον άλλο καθώς και τα νέα του χωριού.

Αποφασίσαμε, λοιπόν, να μαζευτούμε αυτό το Κυριακάτικο μεσημέρι, **να κόψουμε τη Βασιλόπιτα, να ευχηθούμε ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ,** να ιδωθούμε, να μιλήσουμε, να φάμε και να πιούμε και γιατί όχι ...να γλεντήσουμε και να χορέψουμε αντάμα, τηρώντας στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και τις προφυλάξεις που μάθαμε για τον κορωνοϊό. Ως επιπλέον μέτρο προστασίας από την ένταση των εποχικών ασθενειών, σκεφτήκαμε να μη δώσουμε αφορμή να συγκεντρωθούν πολλά παιδιά στο πατάρι με τον κλόουν.

Προσπερνώντας κάθε εμπόδιο και δυσκολία, ας βρεθούμε και πάλι μαζί. Σας περιμένουμε!

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Νοέμβριος – Δεκέμβριος στην Ελληνική Παράδοση

Έθιμα με συμβολισμούς και από τα βάθη των αιώνων

Παραδοσιακά, τότε που δεν υπήρχαν ημερολόγια και ρολόγια, οι εργασίες αγροτών και κτηνοτρόφων ρυθμίζονταν από κυρίαρχους αστερισμούς. Το ουράνιο σημάδι που κυριαρχεί τον μήνα Νοέμβριο είναι ο αστερισμός της Πλειάδας, δηλαδή η Πούλια, όπως την ονομάζει ο λαός μας. Η ανατολή της Πούλιας στα τέλη Μάη και η δύση της στα μέσα Νοεμβρίου λίγο πριν την ανατολή του ηλίου, σημαδεύουν αντίστοιχα την αρχή του καλοκαιριού και την αρχή του χειμώνα, η δύση της τοποθετείται στις 14 Νοεμβρίου ανήμερα της γιορτής του Αγίου Φιλίππου.

Εδώ ταιριάζει και η παροιμία του λαού μας που λέει: «Η πούλια βασιλεύοντας το μήνυμά της στέλνει: ούτε τσοπάνης στα βουνά ούτε ζευγάς στους κάμπους».

Θυμίζουμε εδώ μερικά από τα έθιμα τα οποία σχετίζονται με τις δραστηριότητες των προγόνων μας αυτούς τους δύο τελευταίους μήνες του έτους με τους συμβολισμούς τους να ξεκινούν από τα βάθη των αιώνων και να σχετίζονται με την αγροτική ζωή τους.

Η ονομασία του **Νοεμβρίου** προέρχεται από το ρωμαϊκό novem = εννιά, επειδή στο αρχαίο ρωμαϊκό ημερολόγιο ο Νοέμβριος ήταν ο ένατος μήνας του έτους μια και η πρωτοχρονιά τους ήταν την 1η Μαρτίου. Ωστόσο οι διάφορες ονομασίες που του

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (Μήτσος) ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ (1894 - 1983)

Ο αείμνηστος Δημήτριος Παπανικολάου - ένας αυτοδημιούργητος και δυναμικός συντοπίτης μας - με απαράμιλλη αφηγηματική και περιγραφική δύναμη, με λιτότητα και απλότητα μας μεταφέρει στον τρόπο ζωής ενός ολόκληρου, σχεδόν, αιώνα - του 20ού - από τις αρχές του μέχρι το 1975, ενός τρόπου σκληρού μεν αλλά ταυτόχρονα και ανθρώπινου. Είναι ένα ντοκουμέντο μιας εποχής με ευρύτερες αναφορές σε απανωτές γενεές των πρόσφατων προγόνων μας. Μας προσφέρει ανάγλυφα μια εποχή με τους ανθρώπους της, τις μεταξύ τους σχέσεις, τους αγώνες και τις αγωνίες τους, τους θριάμβους και τις κακοτυχίες τους. Καταγράφει το μεγαλείο του καιρού του και αποτελεί ένα λαογραφικό-ηθογραφικό κείμενο. Απολαύστε το!

19η συνέχεια

Οικογενειακές περιπέτειες

Πράγματι, ο λοχαγός Δροσόπουλος, όταν είχε τελειώσει η βασική εκπαίδευση και τα γυμνάσια, με έπαιρνε στο γραφείο του όπου βοηθούσα τον αποθηκάριο και τον

Συνέχεια στην 6η σελ.

Κοινωνικά

Γάμοι

- Η **Μαρία Τσιρώνη** (εγγονή της Μαρίας Ζιαγγουβά) και ο **Ηλίας Θεοδωρόπουλος** παντρεύτηκαν στις 30/7/2022 στον Ιερό Ναό Αγίου Ραφαήλ, Ράχες Φθιώτιδας.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου εύχεται υγεία, μακροημέρευση και καλούς απογόνους.

Έφυγαν από κοντά μας

Γιαννέλης Φώτιος του Ηλία
(Ροβολιάρι 1924 – Αθήνα 2022)

Ο Φώτης Γιαννέλης του Ηλία και της Σταυρούλας έφυγε από τη ζωή πλήρης ημερών, έχοντας συμπληρώσει το 99ο έτος της ζωής του, στις 18 Δεκεμβρίου 2022.

Γεννήθηκε στο Ροβολιάρι στις 23 Σεπτεμβρίου 1924.

Έχασε τον πατέρα του σε ηλικία 10 ετών και από τότε μπήκε στη βιοπάλη για τα καλά. Δεν πρόλαβε καλά-καλά να συνέλθει και 16 ετών έζησε τον πόλεμο του 1940. Για μια 10ετία περίπου ταλαιπωρήθηκε από τις στερήσεις (φτώχια, πείνα) και τις περιπέτειες με τη στράτευσή του για αντίσταση ενάντια στον κατακτητή και τον εμφύλιο.

Όταν πέρασαν τα δύσκολα χρόνια, το 1955, κατέβηκε στην Αθήνα και εργάστηκε σε εργοστάσιο μαρμάρων ως μαρμαροτεχνίτης. Παντρεύτηκε τη συγχωριανή μας Φωτεινή Παναγιώτου του Στεφάνου και απέκτησαν δύο παιδιά, τον Ηλία και τον Στέφανο.

Έζησε με ειρήνη, αγάπη και φιλανθρωπία. Μετά τη συνταξιοδότησή του ασχολήθηκε με τα εκκλησιαστικά, δηλαδή τη διακονία της εκκλησίας και τη φιλανθρωπία προς δόξαν του Χριστού.

Στο χωριό που αγαπούσε έφτιαξε ένα μικρό σπιτάκι δίπλα στο πατρικό του όπου ερχόταν κάθε καλοκαίρι και ξεκουραζόταν ψυχικά και σωματικά.

Μέχρι την τελευταία ημέρα της ζωής του είχε τη λογική ενός σοφού ανθρώπου, ταπεινού και ήσυχου.

Θα θυμόμαστε πάντα όλες τις ιστορίες που μας διηγιόταν από τον πόλεμο, το χωριό, τη δουλειά του …

Έζησε όλα τα τελευταία χρόνια ήρεμα, ειρηνικά και προσευχόμενος.

Έφυγε από τη ζωή στις 18/12/2022 μέσα σε τρεις μέρες μετά από ένα ισχαιμικό επεισόδιο, αφού τον είχε προδώσει και η καρδιά του.

ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ.

Η. Γ.

Παπαγιάννης Δημήτριος (Τάκης) του Ιωάννη
(Ροβολιάρι 1939 – Αθήνα 2022)

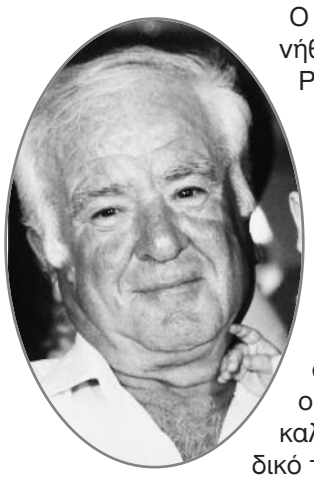

Ο Τάκης Παπαγιάννης γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Ροβολιάρι.

Παντρεύτηκε την Έλλη Αποστόλου του Ιωάννη και απέκτησαν τρία παιδιά, την Αθανασία, τη Μαρία και τον Ιωάννη.

Άφησε το χωριό, όπως και πολλοί άλλοι, και κατέβηκε στην Αθήνα όπου απασχολήθηκε στην οικοδομή. Έγινε ένας πολύ καλός μαρμαροτεχνίτης με δικό του εργαστήριο.

Επέστεψε στο χωριό όπου έζησε τα τελευταία 25 χρόνια της ζωής του ασχολούμενος με το κοπάδι του.

Έφυγε από τη ζωή πέντε χρόνια μετά την απώλεια της Έλλης του αφήνοντας πίσω του τρία παιδιά, εφτά εγγόνια και δύο δισέγγονα.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει. ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ του.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου εκφράζει προς τους οικείους τους τα ειλικρινή συλλυπητήριά του.

Ροβολιαρίτικα Νέα
Τρίμηνη Έκδοση

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Πολιτιστικός Σύλλογος Ροβολιαριτών
Έδρα: Ροβολιάρι Φθιώτιδας
Γραφεία: Ταγιαπιέρα 3-5 Αθήνα Τ.Κ. 11525
Τηλ.: 210 6716 715 και 69 44 60 31 63
Α.Φ.Μ.: 090085976 • Δ.Ο.Υ.: Λαμίας
Εκδότης-Διευθυντής: Ηλίας Νέλλας
Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου

*

Διοικητικό Συμβούλιο
(14 Αυγούστου 2021 έως 14 Αυγούστου 2024)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Νέλλας Βασίλειος, Σερ. + 30 2103644051
+ 30 6944797224
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ρίζος Δημήτριος, Παντ. + 30 6937579712
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Νέλλας Ηλίας, Δημ. +30 2106716715 &+30 6944603163
ΤΑΜΙΑΣ: Σπυρόπουλος Ιωάννης, Γεωργ. + 30 6932545493
ΕΦΟΡΟΣ: Σακελλάρης Δημήτριος, Κων. + 30 6909213453
ΜΕΛΗ: Αναγνώστου Αθανάσιος, Ιωάν., Δημ. Σχέσεις + 30 6985560970
Πισσώνης Πέτρος, Νικ., Νεολαία + 30 2410625737-6978142781

*

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διορθώσεις-εκτύπωση:
Εκδόσεις - Γραφικές Τέχνες ΚΑΡΠΟΥΖΗ
Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο.Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον 131 21 • Τηλ.: 210 2619003
e-mail:karpouzi@otenet.gr

*

Ενημέρωση

- Τα ενυπόγραφα κείμενα αντιπροσωπεύουν τις απόψεις και το ύφος γραφής των συγγραφέων τους. Διατηρείται όμως το δικαίωμα συντόμευσης εκτεταμένων κειμένων.
- Τα υπόλοιπα κείμενα είναι ευθύνη της Σύνταξης και του Δ.Σ.
- **Οι συνδρομές να στέλνονται στον ταμία του Συλλόγου.**
- Η εφημερίδα δέχεται διαφημίσεις.
- Για να δημοσιευτούν: Γάμοι, Βαπτίσεις, ή άλλες κοινωνικές ειδήσεις **χρειάζεται** γραπτή ενημέρωση.
- Για αλλαγή της διεύθυνσής σας, ενημερώνετε απευθείας τις εκδόσεις **Καρπούζη**, ή οποιοδήποτε μέλος του Δ.Σ.

*

• Παρατηρούνται επιστροφές. Βοηθήστε μας να σας ενημερώνουμε.

Η συνδρομή σας είναι η δύναμή μας
Στείλτε τη συνδρομή σας στον ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ: ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ: 825/001976-35
ή GR94 0110 8250 0000 8250 0197 635
από οποιαδήποτε άλλη Τράπεζα ή
απευθείας στον Ταμία, τον Πρόεδρο, τον Γραμματέα
όταν τους συναντάτε,
ή στην Ουρανία Ρίζου στο χωριό
ή κατά τις συναντήσεις μας: Λαϊκό Πανηγύρι και Συνεστίαση.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Αναγνώστου Δημήτριος του Ανδρέα, Αθήνα	50€
Βλάχος Τριαντάφυλλος, Μακρακώμη	20€
Γιαννέλης Στέφανος, Λαμία	20€
Καλέα Παναγιώτα, Ομβριακή	10€
Καλοπίτα Αγγελική, Μακρακώμη	20€
Παπακώστας Παναγιώτης, Ροβολιάρι	30€
Παππάς Γιάννης, Πτελέα	20€
Ρίζος Δημήτριος και Σταυρούλα, Νέο Ηράκλειο	50€
Ρίζου Ασπασία, Αθήνα	50€
Σπυροπούλου-Κοτρώτσου Ελένη, Λαμία	20€
Συλεούνη Αργυρώ, Πεύκη	25€
Συλεούνης Γιάννης, Λαμία	25€
Χατζάτογλου Μάρθα, Αθήνα	20€

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
ΣΤΟΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΜΑΣ

27/4/2022 Κατόπης Γεώργιος Αθαν.	**20€**
20/10/2022 Σακελλάρη Σταυρούλα σύζ. Γεωργ.	**30€**
20/10/2022 Σακελλάρης Κωστής Γεωργ.	**50€**
29/10/2022 Κοτρωνιά-Σαματά Δήμητρα Ιωάν.	**30€**

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: είναι σημαντικό να βάζετε και το πατρώνυμο για να μην μπερδευόμαστε με τις συνωνυμίες μια και υπάρχουν πολλές στο χωριό μας.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Η Βασιλική Παπαθεοδώρου, Αθήνα
στη μνήμη του πατέρα της Γ. Παπαθεοδώρου .... 50€
Ο Ηλίας Γιαννέλης, Αθήνα
στη μνήμη του πατέρα του Φώτη Γιαννέλη ..... 50€

Θερμές ευχαριστίες

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του χωριού μας ευχαριστεί θερμά τον ηλεκτρολόγο
Φώτη Τσιρώνη
(γαμπρό των Ηλία και Μαρίας Ζιαγγουβά)
για την προσφορά του (υλικά και εργασία)
στον Άγιο Χαράλαμπο.
Να έχει την ευλογία του Αγίου.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΚΑΦΕΝΕΙΟ: ΟΥΡ. ΡΙΖΟΥ 22360-92818

ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ: Τηλ. & FAX:	22 360-92 877
ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ:	22 360-22 222
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	22 360-22 775
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ:	22 360-22 213
ΓΥΜΝΑΣΙΟ:	22 360-22 314
ΛΥΚΕΙΟ:	22 360-22 555 & 22 360-23 481
ΔΑΣΟΝΟΜΕΙΟ:	22 360-22 236
ΔΕΗ:	22 360-22 247 Βλάβες 22 360-23 677
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ:	22 360-22 122
ΙΚΑ:	22 360-22 242
ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ:	22 363-50 000
ΚΤΕΛ: 22 360-22 553	ΤΑΞΙ: 22 360-22 441
ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ:	22 360-23732 - 23 733-22 299
ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ:	22 360-22 319
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ & ΑΓΡΟΤΙΚΗ:	22 360-22 225 & 23 700
ΛΟΥΤΡΑ ΠΛΑΤΥΣΤΟΜΟΥ:	22 360-22 510 & 22 518
ΤΑΒΕΡΝΑ: Παπαθεοδώρου Νίκος	22 360-22 937
ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ: Αργυρίου Βασ.	22 360-22 240
Βασιλείου Χρήστος	22 360-22 671
Κελεσιάδου-Κούτρα Ευσ.	22 360-22 766
Λαμπρακόπουλος Χαρ.	22 360-22 384

ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ: έδρα Σπερχειάδα
Ιστότοπος Δήμου: www.dimosmakrakomis.gov.gr

Τηλεφωνικό Κέντρο: για όλες τις Υπηρεσίες	22 363-50 200
Δήμαρχος: Γραφείο (κ. Γκόλφη)	22 363-50 250 - F 50 202
Δημοτικό Συμβούλιο:	22 363-50 201 - F 50 221
Νομική Υπηρεσία:	22 363-50 208
Τεχνική Υπηρεσία:	22 363-50213 & 50 258 & 252 & 255
Διευθυντής:	22 363-50 210 - F 22 363-50 211
ΚΕΠ:	22 363-50 222 & 223 & 224 F 226
ΚΕΦ:	22 363-50 218
Αντιδήμαρχοι, Σπερχειάδα:	22 363-50 243 & 245
Δημοτική Ενότητα Μακρακώμης:	22 363-50 100
Αντιδήμαρχος Ενότητας Μακρακώμης:	22 360-23 450
Δημοτική Ενότητα Αγίου Γεωργίου:	22 363-50 308 & 309
Αντιδήμαρχος Ενότητας Αγίου Γεωργίου:	22 363-50 313
Δημοτολόγιο (Σπερχειάδα):	22 363-50 228
Δημοτολόγιο – Ληξιαρχείο:	22 363-50 227 - F 50 229
Πρωτόκολλο (Σπερχειάδα):	22 363-50 230
Οικονομική Υπηρεσία:	22 363-50 233 & 231 & 232
Ταμειακή Υπηρεσία:	22 363-50 241 F 22 363-50 240
Βοήθεια στο σπίτι:	22 363-50 216
Κοινωνική Προστασία:	22 360 45172 και F 45172

ΔΩΡΕΕΣ ΥΠΕΡ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΤΕΓΗΣ ΤΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Εδώ θα καταχωρούνται ΟΛΕΣ οι δωρεές (παλαιότερες και πρόσφατες) για να έχουμε όλοι μας μια συνολική εικόνα.

Στη μνήμη Παντελή Κων. Δημητρίου:	**οι Γονείς του**	**1.000€**
	οι Δημήτρης και Νίκος Μίχος	**100€**
	οι Ανδρέας, Νίτσα, Ντίνα και Βασίλης Ρίζος	**100€**
	η Κατίνα Ρίζου-Ευθυμίου και ο Αλέξανδρος Ευθυμίου	**50€**
	η οικογένεια Μιχάλη και Αμαλίας Γώγου-Μαλάμου	**50€**
Στη μνήμη Κωνσταντίνου Δημ. Σκαμάγγη:	**ο αδελφός του Αθανάσιος Σκαμάγγης**	**50€**
Στη μνήμη Στέργιου Λιάτσου:	**η οικογένεια Βασιλείου και Ελένης Σκαμάγγη**	**50€**
	ο Αθανάσιος Δημ. Σκαμάγγης	**50€**
	η Αργυρώ Κοτρωνιά	**100€**
	η Αγγελική Γεωργοπούλου	**50€**
Στη μνήμη Τζων Γιαννακόπουλου ΗΠΑ:	**οι Ρίζος Ανδρέας, Βασίλης, Ντίνα, Νίτσα**	**200€**
	οι Αλέκος Ευθυμίου και Κατίνα Ρίζου-Ευθυμίου	**50€**
	η οικογένεια Μιχάλη και Αμαλίας Γώγου-Μαλάμου	**50€**
Στη μνήμη Παντελή Ρίζου:	**οι Πολιτικοί Συνταξιούχοι Νομού Φθιώτιδας**	50€
	ο αδελφός του **Χρήστος Ρίζος**	50€
	τα αδέλφια του **Αλέξανδρος και Κατίνα Ευθυμίου**	50€
	στον αξέχαστο φίλο του **ο Απόστολος Παπαγιάννης**	50€
	η οικογένεια **Βασιλείου Σκαμάγκη**	50€
	η **Βούλα Μπότσικα**	100€
	ο **Ανδρέας Ρίζος** και τα αδέλφια του **Ντίνα, Νίτσα, Βασίλης**	200€
	η **Γεωργία Ευθυμίου-Πατάκη**	200€
Στη μνήμη Χρήστου Ρίζου:	τα παιδιά του **Δημήτρης και Ουρανία**	200€
	η αδελφή του Κατίνα και ο Αλέκος Ευθυμίου	100€
	ο Ανδρέας Ρίζος και τα αδέλφια του Ντίνα, Νίτσα και Βασίλης	100€
	η ανιψιά του Γεωργία Ευθυμίου-Πατάκη	100€
	οι Σάκης και Δήμητρα Τριβιζά	50€
	ο Θανάσης Σκαμάγκης	50€
	ο Γιώργος Ζιαγγουβάς	50€
	ο Γιώργος Αθαν. Κοτρωνιάς	20€
	η οικογένεια **Μιχάλη και Αμαλίας Γώγου-Μαλάμου**	50€
	ο Τζίμης και η Μάρσι Φελάι	50€
	ο Δημήτρης Ρίζος και η Σταυρούλα Ρίζου	50€
Στη μνήμη Κώστα Γεωργίου Μπούκα:	**ο Ανδρέας Ρίζος** και τα αδέλφια του **Ντίνα, Νίτσα, Βασίλης**	100€
	οι Νίκος και Χαρούλα Δήμου	50€
	η οικογένεια Μιχάλη και Αμαλίας Γώγου-Μαλάμου	50€
Στη μνήμη Αλέξανδρου Παναγιώτου η αδελφή του **Ερασμία Παναγιώτου-Aderson**		500€
Στη μνήμη Ερασμίας Παναγιώτου-Aderson: ο Κωνσταντίνος Αθ. Νέλλας (250€+130€)		380€
	η Αριστέα Κολιολιού	100€
Στη μνήμη Ευάγγελου Καλατζή: η σύζυγός του **Σοφία Καλατζή**		250€
Στη μνήμη Αικατερίνης Παπαθεοδώρου-Μητσοπούλου, η κόρη της **Γεωργία Μητσοπούλου**		60€

Ο γερο-πλάτανος

Και ο γερο-πλάτανος ψηλά
απλώνει τα κλωνάρια
να κάθονται στον ίσκιο του
γέροι και παλληκάρια.

Γιάννης Παππάς, 1930, Πτελέα

΄Υμνος στα τοπία του χωριού μου

Σε μονοπάτια όμορφα στέκομαι κι αγναντεύω
τα μέρη που περπάτησα, πονάω και λατρεύω,
τις ομορφιές τους συναντώ, με μάτια βουρκωμένα
οι αναμνήσεις με γυρνούν σε χρόνια περασμένα.

Μικρό παιδί που ήμουνα, τη φύση αγαπούσα
όλους τους λόγγους διάβαινα, τα κάλλη τους τρυγούσα
χαιρόμουνα τις ομορφιές, απ' το πρωί ως το βράδυ
και δεν φοβόμουνα ποτέ, τις νύχτες το σκοτάδι.

Αγαπημένα δάση μου, τώρα πώς να σας φτάσω,
πάλι κοντά σας να σταθώ και να σας αγκαλιάσω;
Να 'ρθω να βρω τα χνάρια μου εκεί που περπατούσα
που με λαχτάρα παιδική επάνω τους πατούσα.

Κάτω απ' τα δέντρα να σταθώ, εκεί να ξαποστάσω
μακριά τους όσα έζησα, για λίγο να ξεχάσω,
γύρω η φωνή μου ν' ακουστεί, τραγούδια να τους λέει
και ας πονάω μέσα μου, και η καρδιά μου ας κλαίει.

Ηλίας Σπυρόπουλος
συνταξιούχος εκπαιδευτικός

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: ο παππούς του Ηλία Σπυρόπουλου γεννήθηκε στο Ροβολιάρι. Ανήκε στο σόι των Βουλγαράκηδων. Παντρεύτηκε στην Πιτσωτά. Ο πατέρας του ήταν Δάσκαλος στο Νεοχώρι Τυμφρηστού, όπου μεγάλωσε και ο Ηλίας. Σπούδασε και έγινε και ο ίδιος δάσκαλος. Τώρα, συνταξιούχος πια, εξακολουθεί να είναι ενεργός και αρθρογραφεί τακτικά στον «Λαμιακό Τύπο» απ' τον οποίο παίρνουμε και τα δύο επόμενα κείμενά του.

Οι κακές συνήθειες που παχαίνουν

Έχετε περιορίσει το φαγητό σας, αλλά, παρ' όλα αυτά, δεν βλέπετε διαφορά στο σώμα σας και στη ζυγαριά; Υπάρχουν κάποιες συνήθειες, που ούτε περνάει από το μυαλό σας ότι μπορεί να είναι αυτές υπεύθυνες για τη δυσκολία σας να χάσετε βάρος.

Πίνετε καφέ με ζάχαρη. Η ζάχαρη δεν έχει καμία θέση στον καφέ σας, αφού αλλοιώνει τη γεύση του καφέ και σας φορτώνει με περιττές θερμίδες. Αρχίστε να πίνετε τον καφέ σας σκέτο και σιγά σιγά θα τον συνηθίσετε και θα τον προτιμάτε έτσι. Ειδικά αν πίνετε πολλούς καφέδες καθημερινά, σκεφτείτε πόσες θερμίδες θα γλιτώσετε…

Παραλείπετε το πρωινό. Αργήσατε να ξυπνήσετε και έπρεπε να πάτε γρήγορα τα παιδιά στο σχολείο ή είχατε μια σημαντική συνάντηση στη δουλειά και δεν είχατε όρεξη για φαγητό. Όποιος κι αν είναι ο λόγος παράλειψης του πρωινού, καταλήγετε να κάνετε κακό στον εαυτό σας. Έχει διαπιστωθεί ότι οι άνθρωποι που δεν τρώνε πρωινό τείνουν να καταναλώνουν περισσότερες θερμίδες κατά τη διάρκεια της ημέρας. Φυσικά, δεν εννοούμε να φάτε κρουασάν ή μια τυρόπιτα για πρωινό, αλλά ένα μπολ βρώμη με γάλα, είναι άριστη επιλογή.

Δεν πίνετε αρκετό νερό. Είναι γνωστό ότι το νερό είναι απαραίτητο για την καλή λειτουργία του οργανισμού. Παράλληλα, ρυθμίζει την όρεξη, ενισχύει το αίσθημα κορεσμού και ενεργοποιεί τον μεταβολισμό. Σύμφωνα με ιατρικές έρευνες, η αύξηση της καθημερινής πρόσληψης νερού στο 1,5 λίτρο, μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια 2, 3 κιλών, χωρίς σημαντικές διατροφικές αλλαγές.

Τσιμπολογάτε. Πολλοί έχουν τη συνήθεια να τσιμπολογούν μεταξύ των γευμάτων τους. Αυτή δεν είναι απαραίτητα μια κακή συνήθεια, αρκεί βέβαια να κάνετε υγιεινές διατροφικές επιλογές στο τι τρώτε, καθώς και να μετράτε τις θερμίδες αυτές, αφαιρώντας τις από το επόμενο γεύμα σας.

Δεν κοιμάστε αρκετά. Αν κοιμάστε σταθερά λιγότερο από οκτώ ώρες το βράδυ, βλάπτετε την υγεία σας και υπονομεύετε το αδυνάτισμά σας. Το σώμα και το μυαλό σας έχουν ανάγκη τον ύπνο για να λειτουργούν σωστά, ενώ η έλλειψη ύπνου έχει συνδεθεί με αυξημένο σωματικό λίπος. Όταν ο οργανισμός στερείται ύπνου, έχει την τάση να αναζητά λιπαρό φαγητό για να καλύψει τις ενεργειακές του ανάγκες. Έτσι, όταν είστε άυπνοι, είναι πιο πιθανό να ενδώσετε σε ανθυγιεινές διατροφικές επιλογές.

Οι πέντε πιο χαλαρωτικές δραστηριότητες

Οι πιο χαλαρωτικές δραστηριότητες σύμφωνα με μεγάλη έρευνα της Ιατρικής Σχολής του Χάρβαρντ είναι εκείνες τις οποίες ο καθένας μπορεί να κάνει **μόνος**.

Ιδού οι 5 πιο ξεκούραστοι τρόποι να περνά κανείς τον χρόνο του σύμφωνα με τη μεγαλύτερη έρευνα για το θέμα (σε παρένθεση το ποσοστό των συμμετεχόντων που επέλεξε την εκάστοτε δραστηριότητα):

- **Διαβάζοντας (58%)**
- **Ερχόμενος σε επαφή με τη φύση (53,1%)**
- **Κάνοντας παρέα με τον εαυτό του (52,1%)**
- **Ακούγοντας μουσική (40,6%)**
- **Κάνοντας... τίποτα (40%)**

Την πεντάδα των πιο ξεκούραστων δραστηριοτήτων συμπληρώνουν το περπάτημα, το ντουζ, η ονειροπόληση, η παρακολούθηση τηλεόρασης και τέλος, ο διαλογισμός.

Ωστόσο, ο ελεύθερος χρόνος για ξεκούραση είναι πολύ δύσκολο να βρεθεί, καθώς το σώμα και το μυαλό εξαντλούνται από τους ταραχώδεις ρυθμούς.

Μακροβιότητα - Μακροημέρευση

Αυτά που προσθέτουν χρόνια στη ζωή μας:
ΕΥΤΥΧΙΑ, ΦΙΛΟΙ: Βελτιώνουν το ανοσοποιητικό μας σύστημα και …μας προσθέτουν **9 χρόνια ζωής.**
ΘΕΤΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ: Η θετική στάση απέναντι στη ζωή σημαίνει ηρεμία και… **7,5 χρόνια ζωής.**
ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ ΓΑΜΟΣ: Λιγότερο άγχος και …επιπλέον **5 χρόνια ζωής.**
ΣΩΣΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ: Υγιέστερη καρδιά και καλύτερη φόρμα και …επιπλέον **2 χρόνια ζωής.**
ΚΑΤΟΙΚΙΔΙΑ: Η συντροφιά των κατοικιδίων αυξάνει την αυτοπεποίθηση και προσθέτει **αρκετούς μήνες ζωής.**

Π Ω Λ Ε Ι Τ Α Ι
στο Ροβολιάρι κατοικία δύο επιπέδων
με εσωτερική σκάλα, πλήρη επίπλωση και εξοπλισμό.
Δύο υπνοδωμάτια στον άνω όροφο,
ενώ στο ισόγειο υπάρχει σαλοτραπεζαρία,
κουζίνα και μικρός ξενώνας.
Θέα απεριόριστη στο καταπράσινο τοπίο.
Τιμή λογική. **Τηλ.: 210 5735937**

Νοέμβριος – Δεκέμβριος στην Ελληνική Παράδοση
Έθιμα με συμβολισμούς και από τα βάθη των αιώνων

Συνέχεια από την 1η σελ.

προσφέρει ο λαός, προέρχονται κατά κύριο λόγο, από τις γιορτές που τον συνοδεύουν, τις εργασίες που γίνονται στις μέρες του και προ παντός από τις διάφορες καιρικές συνθήκες που επικρατούν στις μέρες της βασιλείας του.

Ο λαός τον ονομάζει **Βροχάρη**, γιατί μας φέρνει αρκετές βροχές, **Σποριά, ή Σπορίτη** γιατί τότε σπέρνονται τα σιτάρια, **Μεσοσπορίτη** γιατί έχουν σπαρθεί τα μισά, τουλάχιστον, χωράφια, **Παχνιστή** γιατί κλείνουν τα ζώα στα παχνιά, **Κρασομηνά** γιατί τότε ανοίγονται τα πρώτα κρασοβαρέλια με το καινούργιο κρασί, **Αντρειά** γιατί αντρειεύει = δυναμώνει το κρύο, **Ξυλευτή** γιατί είναι οι τελευταίες ευκαιρίες των νοικοκυριών να συγκεντρώσουν τα ξύλα για το τζάκι.

Ο Χειμώνας τώρα είναι στα πρόθυρα. Τα κρύα είναι τσουχτερά. Τα πρώτα χιόνια, αν δεν εμφανιστούν στα χαμηλώματα, είναι βέβαιο ότι σκεπάζουν τις κορυφές των βουνών. Οι εξοχές έχουν ρημάξει. Έπαψαν τα συνήθη βελάσματα των αρνιών και τα κουδουνίσματα των προβάτων που έδιναν ζωή στην εξοχή. Τα κοπάδια έχουν κατεβεί από καιρό στα χειμαδιά και τα οικόσιτα ζώα είναι δεμένα στα παχνιά τους. Στις χελιδονοφωλιές κατοικούν τώρα τα σπουργίτια. Τα χελιδόνια μας, βρίσκονται πια στην Αραπιά. Στα τζάκια η φωτιά καίει νυχτοήμερα. Οι άνθρωποι μαζεμένοι γύρω από το τζάκι απολαμβάνουν τη θαλπωρή, τη θέρμανση που είναι τόσο ευχάριστη αυτή την εποχή. Τα νυχτέρια δίνουν και παίρνουν. Συγγενείς, γνωστοί και φίλοι συγκεντρώνονται καλεσμένοι σε γειτονικά σπίτια και εργάζονται μέχρι πρωίας πολλές φορές. Ξεφλουδίζουν όσα καλαμπόκια έχουν απομείνει ή φτιάχνουν αρμαθιές και οι γυναίκες ασχολούνται με το γνέσιμο μαλλιών με την πατροπαράδοτη ρόκα, το πλέξιμο και το κέντημα.

Ως σημαντικότερη γιορτή του μήνα θεωρείται τα Εισόδια της Θεοτόκου στις 21 Νοεμβρίου. Θυμίζει την παράδοση της μικρής Μαρίας από τους γονείς της στους ιερείς του Ναού και συμβολίζει τη Θέωση της Παναγίας για να πάρει στις λαϊκές δοξασίες τη θέση των γυναικείων θεοτήτων των προγενέστερων θρησκειών. Στη λαϊκή παράδοση η γιορτή της **Παναγίας** ονομάζεται της **Μεσοσπορίτισσας ή Πολυσπορίτισσας**. Η πρώτη ονομασία είναι από την ανάγκη ότι η σπορά θα πρέπει να είναι στη μέση της. Η δεύτερη ονομασία της προέρχεται από το έθιμο που συνηθιζόταν σε πολλά αγροτικά μέρη του τόπου μας, και στο χωριό μας, να ετοιμάζονται εκείνη την ημέρα τα **πολυσπόρια**. Βράζονταν σε ένα πήλινο τσουκάλι σπόροι από σιτάρι, καλαμπόκι, ρεβίθια, φακές, κουκιά, φάβα, ρύζι, σουσάμι, αμύγδαλα, καρύδια, μέχρι να χυλώσουν. Πρωί-πρωί η νοικοκυρά ή ένα από τα μεγαλύτερα παιδιά πήγαιναν να «ταΐσουν» τη βρύση λέγοντας την ευχή: «όπως τρέχει το νερό να τρέχει και το βιός». Κατόπιν πήγαιναν τα πολυσπόρια στην εκκλησία να τα ευλογήσει ο ιερέας και μοιράζονταν στο εκκλησίασμα και σε φίλους για ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ.

Τα **πολυσπόρια**, ως έθιμο έρχεται από την αρχαιότητα και ανήκει στα αγροτικά ευχαριστήρια έθιμα αποτελώντας **ένα είδος «θυσίας»** στη μάνα γη που έδωσε τους καρπούς της. Οι άνθρωποι πίστευαν ότι αυτές οι τελετουργίες συντελούν στη βλάστηση της γης, στην ευκαρπία, στον πολλαπλασιασμό ανθρώπων και ζώων, στην προστασία από ασθένειες και θεομηνίες και γενικά στην αύξηση της σοδειάς της ερχόμενης χρονιάς.

Τα **πολυσπόρια** είναι ένα πανάρχαιο έθιμο πολλών λαών. Το συναντούμε σε πολλούς πολιτισμούς: των Αιγυπτίων, των Ιουδαίων, των Ελλήνων, των Περσών, των Ινδών, των Κινέζων. Ήταν μια **γιορτή Ευχαριστίας** των ανθρώπων, προς τις θεότητες που πίστευαν, για να ευχαριστήσουν τον Θεό τους για τα αγαθά που τους πρόσφερε.

Οι Αρχαίοι Έλληνες γιόρταζαν τα Πυανέψια ή Πανόψια (φαίνονταν όλοι οι καρποί) τον μήνα Πυανεψιώνα (15 Οκτωβρίου έως 15 Νοεμβρίου) προς τιμή του Απόλλωνα με **αναίμακτη θυσία καρπών**, των πρώτων καρπών της συγκομιδής για να τον ευχαριστήσουν για τη συγκομιδή και να τον παρακαλέσουν για την επόμενη. Ετοίμαζαν την Ειρεσιώνη, ένα κλαδί από ελιά ή δάφνη, κρεμούσαν στα κλαδιά του σακουλάκια με καρπούς και μπισκότα από μέλι, λάδι και κρασί, το στόλιζαν με πολύχρωμες μάλλινες κορδέλες και το έδιναν να το κρατάει ένα αμφιθαλές παιδί (με ζώντες και τους δύο γονείς του). Τριγυρνούσαν στις γειτονιές λέγοντας κάτι σαν κάλαντα (Η Ειρεσιώνη σύκα φέρει, και πύονας (κουκιά) και μέλι εν κοτύλη και έλαιον εψήσασθαι και κύλικα εύζωρον, ως αν μεθύουσι καθεύδειν) κατέληγαν στο ναό και το κρεμούσαν, ενώ άλλα τα κρεμούσαν στις εισόδους των σπιτιών.

Ανάλογη **γιορτή Ευχαριστιών** τελείται και σήμερα στις Ηνωμένες Πολιτείες την τέταρτη Πέμπτη του Νοέμβρη και θεωρείται μεγάλη, οικογενειακή γιορτή των Αμερικανών.

Ο **Δεκέμβριος** είναι ο τελευταίος μήνας του έτους. Η ονομασία του προέρχεται από το ρωμαϊκό decem = δέκα και ήταν ο δέκατος μήνας του ρωμαϊκού ημερολογίου με πρώτον τον Μάρτιο.

Το ουράνιο σημάδι που κυριαρχεί τον μήνα Δεκέμβριο είναι μία από τις τέσσερις τροπές του χρόνου, το **χειμερινό ηλιοστάσιο** στις 21 Δεκεμβρίου. Οι άλλες τρεις τροπές είναι η **εαρινή ισημερία** (στις 21 ή 22 Μαρτίου), το **θερινό ηλιοστάσιο** (στις 21 ή 22 Ιουνίου) και η **φθινοπωρινή ισημερία** (στις 22 ή 23 Σεπτεμβρίου).

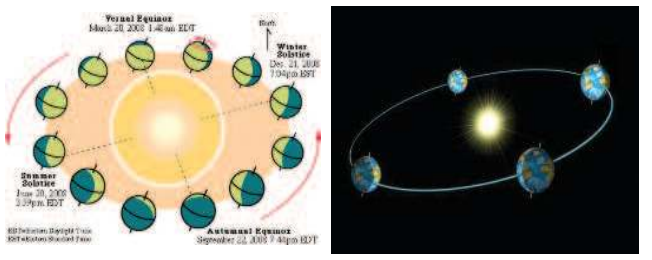

Ο τρόπος που ταξιδεύει η ΓΗ γύρω από τον ήλιο (σε ελλειπτική και πλάγια τροχιά) και η θέση της με τον άξονά της με σταθερή κλίση και πλάγιο, διαμορφώνουν τις διαφορές που παρατηρούνται στις εποχές, τις ισημερίες και τα ηλιοστάσια.

Από παλιά είχαν μάθει να παρατηρούν τις αλλαγές των εποχών και τις συσχέτισαν με το σημείο που ανέτελλε κάθε φορά ο ήλιος. Έβλεπαν στον ορίζοντα να μετακινείται η Ανατολή. Αυτό γινόταν σταθερά. Πήγαινε όλο και αριστερότερα μέχρι τη σημερινή 22η Ιουνίου, το **θερινό ηλιοστάσιο**, όπου **έκανε στάση** και μετά ξαναγύριζε προς τα δεξιά και σταματούσε σε ένα άλλο σημείο του ορίζοντα, αυτό της σημερινής 21ης Δεκεμβρίου, το **χειμερινό ηλιοστάσιο**, και μετά επέστρεφε ξανά...

Οι παλιοί άνθρωποι, που δεν γνώριζαν και πολλά για τις τροπές του χρόνου και για τον τρόπο περιστροφής της γης γύρω από τον ήλιο βλέποντας τον ήλιο να κατηφορίζει στον ορίζοντα του φθινοπώρου και του χειμώνα και αναλογιζόμενοι το τι τους περιμένει, αν συνέχιζε, σκέφτηκαν να τον παρακαλέσουν να επιστρέψει για να ξαναφέρει ζωή στη γη. Έτσι καθιερώθηκαν οι **ηλιολατρικές γιορτές κοντά στο χειμερινό ηλιοστάσιο.**

Κατά τους αρχαίους Έλληνες ο **Ποσειδεώνας** ήταν ο μήνας της χειμερινής τροπής του Ήλιου – το χειμερινό ηλιοστάσιο – και συνεπώς, κατά τη διάρκειά του, συνέβαινε η «διαμετρημένη ημέρα», η μικρότερη δηλαδή σε διάρκεια μέρα του έτους ίση με περίπου 9,5 ώρες.

Λαμπρή γιορτή ήταν και τα **Γαλάξια** προς τιμήν του **Απόλλωνα**, θεού του Ηλίου. Έπρεπε να τον εξευμενί-

Συνέχεια στην 5η σελ.

Τοποθέτηση μιας παραδοσιακής βρύσης στο προαύλιο του ναού και στην είσοδο προς το κοιμητήριο.

Το ψαλτήρι, με στασίδια, αναλόγιο και βάση τοποθετήθηκε στο Ναό του Αγίου Γεωργίου με δωρεά των αδελφών Νίκου και Παναγιώτη Ρίζου, ξενιτεμένων μας στις ΗΠΑ, κόστους 1.700€, που έχουν βοηθήσει ποικιλοτρόπως όλα τα έργα στο χωριό.

Από τα έργα ολοκλήρωσης ενός ακόμη επιπέδου στο κοιμητήριο του Αγίου Γεωργίου. Απομένει το τρίτο στο επάνω μέρος για αργότερα.

Μια εικόνα της βρύσης στην πηγή του Αγίου Γεωργίου, παλιότερο έργο του Συλλόγου και του τότε Προέδρου της Κοινότητας Ηλία Γώγου.

Νοέμβριος – Δεκέμβριος στην Ελληνική Παράδοση
Έθιμα με συμβολισμούς και από τα βάθη των αιώνων

Συνέχεια από την 4η σελ.

σουν για να μη συνεχίσει να κατεβαίνει άλλο στον ορίζοντα. Η αντιστροφή της πορείας του και το σταδιακό μεγάλωμα της ημέρας εθεωρείτο αποτέλεσμα των εξευμενιστικών τελετών.

Ο Ήλιος λατρεύτηκε από τους αρχαίους Έλληνες σαν θεός. Ήταν ο δημιουργός των εποχών του χρόνου, και των εναλλαγών που σχετίζονται με αυτές, από τη σπορά έως και τη συγκομιδή.

Μερικά από αυτά τα πανάρχαια έθιμα εκχριστιανίστηκαν και επιζούν μέχρι τις μέρες μας.

Στα ευαγγέλια δε μνημονεύεται ο μήνας που γεννήθηκε ο Χριστός. Η γιορτή των γενεθλίων του θεσπίστηκε για τις 25 Δεκεμβρίου από τους χριστιανούς της Ρώμης γύρω στα 335 μ.Χ., όπως αναφέρει η λαογράφος Α. Κυριακίδου – Νέστορος. Το έκαναν αυτό για να παραμερίσουν τον περσικό θεό Μίθρα, που είχε το γενέθλιό του την ίδια μέρα. Ο Μίθρας ήταν θεός του ήλιου και του φωτός και αρχηγός στον αγώνα κατά του σκότους. Στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία ήταν πολύ αγαπητός θεός και η λατρεία του ήταν πολύ διαδεδομένη. Η ημέρα των γενεθλίων του, που ονομαζόταν λατινικά Sol Invictus (γενέθλιον του αήττητου ήλιου), ήταν τοποθετημένη στις 25 Δεκεμβρίου, γιατί η τύχη του Μίθρα, ως ηλιακού θεού, είχε συνδεθεί με την τύχη του ήλιου.

Ο ήλιος, τις μέρες αυτές, βρίσκεται στο χειμερινό ηλιοστάσιο. Από εδώ και πέρα, οι μέρες αρχίζουν να μεγαλώνουν. Ο ήλιος κατά κάποιο τρόπο ξαναγεννιέται. Ο Χριστός συνδέθηκε με τον ήλιο, για να μπορέσει να εκτοπίσει το Μίθρα και τις άλλες ηλιολατρικές θεότητες του αρχαίου χώρου. Στην υμνογραφία των Χριστουγέννων, υπάρχουν πολλές μεταφορές και παρομοιώσεις που φανερώνουν το σύνδεσμο του Χριστού με τον ήλιο: “**Ανέτειλας**, Χριστέ, εκ Παρθένου, νοητέ **Ήλιε** της Δικαιοσύνης”. Και στο απολυτίκιο της γιορτής: “Η Γέννησίς σου, Χριστέ ο Θεός, **ανέτειλε** τω κόσμω το φως το της Γνώσεως. Σε προσκυνείν, τον Ήλιον της Δικαιοσύνης και Σε γιγνώσκειν εξ ύψους **Ανατολήν**…”.

Η αύξηση και η μείωση του φωτός είναι ένα φυσικό φαινόμενο, το κατεξοχήν φαινόμενο που επηρεάζει τη ζωή πάνω στη γη. Επηρεάζει, λοιπόν, και τη ζωή του σταριού που αποτελεί τη βασική τροφή των Ελλήνων από τα νεολιθικά χρόνια ως σήμερα. Ας θυμηθούμε για μια ακόμη φορά τη σχέση του ηλιακού κύκλου με τον κύκλο των γεωργικών εργασιών: **Χειμερινή τροπή** – τέλος σποράς, **θερινή τροπή**, τέλος θερισμού, **εαρινή ισημερία**, τα στάχυα αρχίζουν να ψηλώνουν, **φθινοπωρινή ισημερία**, προετοιμασία σποράς. Αυτός ο συσχετισμός των δυο επιπέδων, του ουρανού και της γης, που αντιστοιχεί στο φυσικό, θα λέγαμε, ημερολόγιο, πρέπει να συμπληρωθεί και μ’ έναν άλλο συσχετισμό, που θα μας φέρει στο επίπεδο του πολιτισμού. Το φυσικό ημερολόγιο συσχετίζεται με τον πολιτισμό του κάθε τόπου και μεταφράζεται σε εορτολόγιο – λαϊκό και επίσημο.

Από μια πρώτη επισκόπηση της ζωής των Ελλήνων αγροτών, όπως εκτυλίσσεται μέσα στην περίοδο του Δεκεμβρίου, τρεις είναι οι εμπειρίες του χρόνου που ξεχωρίζουν: **το κρύο**, το **τέλος της σποράς** και **η μείωση του φωτός**. Το Δεκέμβριο έχουμε τις μικρότερες μέρες. Από τα Χριστούγεννα όμως και ύστερα, αρχίζουν να μεγαλώνουν. Ας δούμε τώρα πως οι εμπειρίες αυτές εκφράζονται μέσα από τις γιορτές και τα έθιμα του Δεκεμβρίου.

Το κρύο συνδέεται με τρεις κυρίως γιορτές στην αρχή του Δεκεμβρίου: Της Αγίας Βαρβάρας, του Αγίου Σάββα και του Άη-Νικόλα. Λένε οι παροιμίες: «Η Βαρβάρα μίλησε και ο Σάββας απεκρίθη. Μαζέψτε ξύλα κι άχυρα και σύρτε και στο μύλο, γιατί Άη Νικόλας έρχεται στα χιόνια φορτωμένος», ή «Βαρβάρα βαρβαρώνει, Άη Σάββας σαβανώνει, Άη-Νικόλας παραχώνει» ή «χιόνι του Δεκεμβριού, χρυσάφι του καλοκαιριού» ή «βαρύς χειμώνας, βαρύ καλοκαίρι, ελαφρύς χειμώνας, ελαφρύ καλοκαίρι».

Η δεύτερη εμπειρία του Δεκεμβρίου είναι **το τέλος της σποράς**. Που και αυτή εκφράζεται με παροιμίες: «τον Δεκέμβρη δίκια σπέρνε» ή «Δεκέμβρης, δίκιος σπόρος» ή «Δεκέμβρης και δεν έσπειρες, λίγο σιτάρι θα ’χεις» ή «μπήκε Δεκέμβρης, δίκαιος όποιος έσπειρε».

Η μείωση του φωτός συνδέεται με παροιμίες όπως: «το τραγούδι με τον τρύγο, τον Δεκέμβρη παραμύθι» ή «αν πρωιμίσει η μυγδαλιά κι ανθίσει τον Δεκέμβρη, βαρύς χειμώνας κι όψιμος, θε να ’ρθει να μας εύρει».

Εχθρός του ήλιου είναι το σκοτάδι. Τα όντα που συμβολίζουν το σκοτάδι ζουν όλο το χρόνο στα έγκατα της γης και είναι εχθροί του ήλιου.

Είναι οι καλικάντζαροι της λαϊκής μας παράδοσης: μαύροι, κουτσοί, ελεεινοί, με κάθε λογής κουσούρια. Όλο το χρόνο η δουλειά τους είναι να πριονίζουν το δέντρο που κρατάει τη γη. Και όταν δεν μένει παρά μια μονάχα κλωστίτσα για να κοπεί το δέντρο και να χαλάσει ο κόσμος, τότε, την παραμονή των Χριστουγέννων, ανεβαίνουν πάνω στη γη, όπου μένουν δώδεκα μέρες, ως την παραμονή των Φώτων. Ευτυχώς, σ’ αυτό το διάστημα, το δέντρο του κόσμου ξαναγίνεται όπως πρώτα. Οι εχθροί του ήλιου, οι καλικάντζαροι, αρχίζουν ξανά να ροκανίζουν αυτό το δέντρο του ήλιου, το δέντρο της ζωής, ως την παραμονή των επόμενων Χριστουγέννων.

Αυτό το δωδεκαήμερο είναι γεμάτο γιορτές και πανηγύρια και με έθιμα που πάνε βαθιά στον χρόνο και έχουν τους συμβολισμούς τους:

• Πριν την παραμονή οι νοικοκυρές ετοίμαζαν το σπίτι και το **Χριστόψωμο** ή Χριστόκλουρα, ένα ψωμί διαφορετικό από το συνηθισμένο. Ζύμωναν ψιλοκοσκινισμένο αλεύρι, ανακατεμένο με αρωματικά βότανα, τριμμένη καρυδόψιχα, σουσάμι, σταφίδες, κρασί, λάδι… Με το ίδιο ζυμάρι έφτιαχναν έναν σταυρό και στη μέση έβαζαν ένα άψητο καρύδι (συμβολίζει τη γονιμότητα), και στην επιφάνειά του έφτιαχναν λογής-λογής στολίδια και πλουμίδια: αλέτρι, βόδια, ζυγό, γκλίτσα και διάφορα ζώα, το έψηναν στο φούρνο ή τη γάστρα και το έφερναν στο τραπέζι ανήμερα Χριστουγέννων, το σταύρωνε ο νοικοκύρης του σπιτιού και έκοβε κομματάκια για τον Χριστό, τον φτωχό, τα μέλη της οικογένειας και τα ζώα του σπιτιού.

Το Χριστόψωμο

• Το **Χριστόξυλο**: ήταν ένα γερό κούτσουρο από πουρνάρι ή βελανιδιά που το διάλεγε από καιρό πριν ο σπιτονοικοκύρης και το έφερνε στο σπίτι. Την παραμονή των Χριστουγέννων καθάριζαν το τζάκι από τις κάπνες και την προηγούμενη στάχτη και το τοποθετούσαν στο τζάκι. Το άναβαν και φρόντιζαν να σιγοκαίει ολόκληρο το δωδεκαήμερο (μέχρι την παραμονή των Φώτων) για να κρατάει έξω από το σπίτι τους Καλικάντζαρους. Τη στάχτη την έπαιρναν και την σκορπούσαν στα κτήματα για να είναι γόνιμα.

• **Τα Κάλαντα**, η χαρά των παιδιών: Η λέξη κάλαντα προέρχεται από τη λατινική «calenda», που σημαίνει αρχή του μήνα. Πιστεύεται ότι η ιστορία τους προχωρεί πολύ βαθιά στο παρελθόν και συνδέεται με την Αρχαία Ελλάδα. Έχουν βρεθεί αρχαία γραπτά κομμάτια παρόμοια με τα σημερινά κάλαντα (δείτε όσα γράψαμε πιο πάνω για την Ειρεσιώνη κατά την αρχαιότητα). Κάλαντα λέγονται την παραμονή των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς, ανήμερα των Φώτων, ανήμερα του Λαζάρου και τη Μεγάλη Παρασκευή και είναι διαφορετικά για κάθε γιορτή. Ουσιαστικά είναι η αναγγελία κάποιου σημαντικού εορτασμού.

• **Η γουρουνοχαρά:** υπάρχει σχετικό κείμενο σε άλλη σελίδα.

• **Οι Καλικάντζαροι:** Οι μύθοι για τους Καλικάντζαρους είναι πανάρχαιοι και σχετίζονται με τους φόβους και την πάλη του ανθρώπου με το κακό. Η λαϊκή δοξασία μας λέει ότι είναι πλάσματα που ανεβαίνουν στη γη για να πειράξουν τους ανθρώπους και να τους ανακατέψουν τα σπίτια, διότι είναι άτακτοι και τους αρέσουν οι σκανταλιές και τα παιχνίδια. Είναι διχόγνωμα και φιλόνικα πλάσματα και έτσι δεν μπορούν να κάνουν μέχρι το τέλος μία δουλειά και όλα τα αφήνουν στη μέση. Γι’ αυτό και δεν μπορούν να κάνουν κακό και στους ανθρώπους, παρόλο που αυτή είναι η μεγάλη τους επιθυμία. Όσο, όμως, και αν διαφωνεί ο λαός για το πώς μοιάζουν οι καλικάντζαροι, όλοι συμφωνούν σε ένα πράγμα: στην ατελείωτη βλακεία και κουταμάρα τους. Κάποιοι πιστεύουν πως οι καλικάντζαροι είναι μαυριδεροί, ασχημομούρηδες, ψηλοί και ξερακιανοί. Άλλοι λένε ότι φοράνε σιδεροπάπουτσα. Για άλλους, έχουν κόκκινα μάτια, πόδια τράγου και τριχωτό σώμα. Καθένας τους έχει κι από ένα κουσούρι. Άλλος κουτσός, άλλος στραβός ή μονόφθαλμος, άλλος μονοπόδαρος ή στραβοπόδαρος, άλλοι στραβοχέρηδες, στραβοπρόσωποι, με καμπούρα ή ουρά. Ολόκληρο το χρόνο οι καλικάντζαροι ζουν κάτω από τη γη, προσπαθώντας άλλος με τσεκούρι, άλλος με πριόνι ή μπαλτά και άλλοι με τα νύχια και τα σουβλερά τους δόντια να κόψουν το δέντρο που βαστάει τη γη. Κόβουν-κόβουν, μέχρι που έχει απομείνει πολύ λίγο ακόμα, αλλά τότε έρχονται τα Χριστούγεννα και, επειδή φοβούνται μην πέσει η γη και τους πλακώσει, λένε «αφήστε το να πάμε πάνω στη γη και θα πέσει μοναχό του». Ανεβαίνουν λοιπόν πάνω στη γη για να τυραννήσουν τους ανθρώπους και τα Θεοφάνια που επιστρέφουν, βλέπουν το δέντρο ολάκερο, ακέραιο, άκοπο. Και πάλι κόβουν και πάλι έρχονται τα Χριστούγεννα, και όλο απ’ την αρχή.

Μια άλλη απεικόνιση καλικάντζαρου

• **Το ποδαρικό της Πρωτοχρονιάς:** Ο πρώτος επισκέπτης ανήμερα της Πρωτοχρονιάς έμπαινε αμίλητος στο σπίτι κρατώντας ένα φουντωτό κλαδί πουρναριού ή φιλυκιού. Πήγαινε κατευθείαν στο τζάκι με τη θρακιά και έβαζε το κλαδί επάνω στα κάρβουνα. Το νερό που υπήρχε στα φύλλα του κλαδιού διαστελλόταν απότομα και έτσι έβγαιναν σπίθες και ακούγονταν θόρυβοι. Αυτό έφτιαχνε ένα μικρό πυροτέχνημα και έλεγε: σπούρνη (πληθώρα) αρνιά, σπούρνη κατσίκια, σπούρνη γαμπροί, σπούρνη νύφες και ό,τι άλλο ταίριαζε στην περίσταση. Ευχόταν χρόνια πολλά και δεχόταν το κέρασμα.

• **Ο Αγιασμός των σπιτιών**: Την παραμονή των Φώτων ο ιερέας του χωριού περνούσε από κάθε σπίτι για να κάνει τον αγιασμό και …να φύγουν οι καλικάντζαροι. Πασίγνωστη είναι η δοξασία που όταν οι καλικάντζαροι φεύγουν κατά τον αγιασμό των σπιτιών φωνάζουν σε ρυθμό:

«Φεύγετε να φεύγουμε
τι έρχεται ο ζουρλόπαπας
με την αγιαστούρα του
και με τη βρεχτούρα του.
Μας άγιασε μας έβρεξε
και μας εκατέκαψε!»

• **Το Αγίασμα των Φώτων:** Έθιμο που τηρείται μέχρι σήμερα. Παλιά οι άνθρωποι έριχναν μέρος από το αγίασμα στα περιβόλια και τα χωράφια καθώς και στα μαντριά με τα ζώα για να είναι ευλογημένα.

• **Το σπάσιμο του ροδιού:** Το πρωί της Πρωτοχρονιάς ο νοικοκύρης του σπιτιού πήγαινε στην εκκλησία κρατώντας το ρόδι του για να το “λειτουργήσει”. Μετά πηγαίνοντας στο σπίτι του, χτυπούσε την πόρτα της εισόδου και έσπαζε με δύναμη το ρόδι, για να σκορπιστούν οι ρώγες του παντού στο σπίτι, ενώ έδινε και την ευχή: “με υγεία, ευτυχία και χαρά το νέο έτος και όσες ρώγες έχει το ρόδι, τόσες λίρες να έχει η τσέπη μας όλη την χρονιά”.

Απεικόνιση καλικάντζαρων στο έργο καταστροφής του «Δέντρου της Ζωής»

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (Μήτσος) ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ (1894-1983)

19η συνέχεια

Οικογενειακές περιπέτειες

Συνέχεια από την 1η σελ.

σιτιστή και στον ελεύθερο χρόνο μου πήγαινα στο σπίτι του κοντά στην πλατεία Λαού και έπαιρνα την τρίχρονη κορούλα του, την Αλεξάνδρα, που αργότερα παντρεύτηκε τον Παναγιώτη Παναγιώτου, αδερφό του μπατζανάκη μου Γιάννη Παναγιώτου και την έβγαζα βόλτα μέχρι το γραφείο του πατέρα της που ήταν στον Σταθμό, κάτω από τα κτίσματα του Μπούκα.

Είχα καταταγεί τον Οκτώβριο του 1914 και τώρα βαδίζαμε στο 1915. Άρχισα να παίρνω άδειες και πήγαινα στο χωριό. Κατά τη διάρκεια μιας άδειας ο πατέρας μου, καλλιεργώντας ένα χωράφι στα Βλαχοκόνακα, βρέθηκαν στην άκρη του χωραφιού κάτι χαμόκλαδα που τον εμπόδιζαν και έβαλε φωτιά να τα κάψει. Δεν πρόσεξε και η φωτιά επεκτάθηκε στο δάσος και άρχισαν να καίγονται τα ξερά φύλλα. Δεν έγινε μεγάλη ζημιά. Ωστόσο είδε τον καπνό ο δασικός από τη Ρεντίνα, απέναντι, ήρθε, τον βρήκε και του έκανε μήνυση. Η δίκη θα γινόταν στην Καρδίτσα τον Ιούλιο. Έλαβε κλήση και κατέβηκε στη Λαμία να πάρει καμιά σύσταση από τον βουλευτή Ν. Ξηρό που τον ψήφιζε. Του έδωσε κάποιο γράμμα, πήγε στο δικαστήριο και δικάστηκε ένα μήνα φυλακή. Δεν θέλησε να πληρώσει και έμεινε στη φυλακή για να εκτίσει την ποινή του. Του στοίχισε πολύ αυτό.

Έκτοτε όλο πονούσε στην κοιλιά και τα πόδια. Ο γιατρός που φέρανε στο χωριό του έλεγε για λουτρά. Τότε εγώ παρήγγειλα του Βασίλη και τον έφεραν στη Λαμία. Τον πήγαμε σε ξενοδοχείο και φέραμε τρεις γιατρούς. Διαπίστωσαν όγκο στο στομάχι κοινώς καρκίνο. Δεν μας είπαν: «πάρτε τον στο χωριό να πεθάνει εκεί», αλλά μας είπαν: «τραβάτε για Αθήνα για εγχείρηση».

Τον παίρνει ο Βασίλης, τον βάζει στο νοσοκομείο, έκαναν τις εξετάσεις και διέγνωσαν καρκίνο. Τότε λένε στον Βασίλη: «δεν είναι για ζωή, και να τον ανοίξουμε ίσως πεθάνει εδώ. Πάρτε τον στο χωριό να πεθάνει στο σπίτι του». Τον έφερε στο σπίτι και υπέφερε από πολλούς πόνους.

Τον Αύγουστο του 1916 βρισκόμουν ακόμη στη Λαμία φύλακας κάτι αποθηκών στην Ξηριώτισσα. Τα στρατεύματα, λόγω κατοχής από την ΑΝΤΑΝΤ, ήταν απομονωμένα στην Πελοπόννησο και είχα την ευκαιρία να παίρνω τακτικά άδεια, να πηγαίνω στο χωριό και να τον βλέπω. Την τελευταία φορά που πήγα ήταν σχεδόν στα πρόθυρα του θανάτου και όταν πήγα να τον αποχαιρετήσω με αγκάλιασε κλαίγοντας και δεν με άφηνε να φύγω, ώσπου επενέβη η μάνα μου και έφυγα.

Πήγα στη Λαμία στις αποθήκες που συνάντησα τον συνάδελφό μου, τον Στέφανο Καραμπέτσα από τη Γιαννιτσού. Μόλις με είδε με ρωτάει: «τι γίνεται ο πατέρας σου;». Του λέω ότι είναι ετοιμοθάνατος και μου απαντάει: «δεν καθόσουν ακόμα εκεί, εδώ δεν έχει δουλειά. Οι αποθήκες είναι άδειες. Σήκω και πήγαινε εκεί, να βρεθείς κοντά του, τουλάχιστον, στα τελευταία του».

Την άλλη μέρα μπαίνω στο τρένο και κατεβαίνω στην Καΐτσα διότι από εκεί μας φαινόταν καλύτερη η διαδρομή. Μόλις πέρασα την Παλαιά Γιαννιτσού συνάντησα τον Ηλία Κοτρωνιά που μου λέει: «Γεια σου και συλλυπητήρια για τον πατέρα σου. Πέθανε σήμερα το πρωί, αλλά δεν πιστεύω να προλάβεις την κηδεία του».

Έτρεξα και όταν έφτασα στον Άη Γιάννη που ήταν απέναντι από το νεκροταφείο είδα ότι είχαν τελειώσει και έφευγαν για το σπίτι. Βάδισα γρήγορα και τους πρόλαβα κάτω από το σπίτι. Ήταν ο θείος μου Νίκος από τον Ασβέστη, η μάνα μου και άλλοι συγγενείς. Με πήραν τα κλάματα και με καθησύχασε ο θείος Νίκος.

Πήγαμε στο σπίτι, καθίσαμε, κάναμε τραπέζι για την κηδεία και συζητώντας όλοι μας παραδεχτήκαμε τον θάνατό του, εφόσον η ζωή του ήταν ανυπόφορη από τους πολλούς πόνους. Κάθισα κι εγώ εκεί αρκετές μέρες αφού δεν ήμουν τόσο απαραίτητος στην υπηρεσία.

Την εποχή εκείνη οι Μισιακιώτες, όπως λεγόταν η συνοικία μας, από το Μισιάκ, δηλαδή μισός μαχαλάς, συμφώνησαν να φέρουν το νερό από την πηγή Μάγκρη για πόσιμο. Άρχισαν να σκάβουν σούδες δίπλα στο παλιό υδραγωγείο που υπήρχε τις οίδε από πότε, κανείς δεν θυμόταν τίποτε ούτε και υπήρχαν γραπτά. Το είχαν φτιάσει οι παλιότεροι για να έχουν νερό δίπλα τους. Μαζί τους δούλεψα κι εγώ για μερικές μέρες και εκεί σκέφτηκα πόσο σημαντικό είναι να γράφει κανείς τα απομνημονεύματά του για να γνωρίζουν οι μετέπειτα γενεές την ιστορία του τόπου τους όπως, λόγου χάριν, κάνω εγώ σήμερα.

Προχωρώντας λοιπόν στα χνάρια του παλιού υδραγωγείου φτάσαμε στη θέση Συνοδιάρα. Εκεί βρήκαμε και ένα διυλιστήριο: μια μεγάλη πέτρα σκαμμένη μέσα σαν μεγάλη λεκάνη και από τις δύο απέναντι πλευρές είχε εγκοπές να εισέρχεται και να εξέρχεται το νερό (ήταν ένας τρόπος να αερίζεται το νερό και να φεύγει η σκληρότητά του). Θαυμάσαμε τη σοφία των προγόνων μας που είχαν σοφιστεί αυτόν τον τρόπο να έχουν καλό νερό. Η σωλήνωση του νερού γινόταν με κεραμικά κιούγκια και μεγάλα κεραμίδια που τα συναρμολογούσαν με κερέτσι* που ήταν καλύτερο από το σημερινό τσιμέντο.

Ολοκληρώθηκε το έργο με τα μέσα που διέθετε το χωριό, με κεραμικά κιούγκια και το νερό ήρθε πιο πάνω από το σπίτι μας για να εξυπηρετείται και άλλος μαχαλάς, το Μεσοχώρι, όπως τον λέγαμε. Εκεί έστησαν μια βρύση με κοπάνα και πίναμε όλοι νεράκι από τη φημισμένη πηγή της Μάγκρης. Αυτό το υδραγωγείο κράτησε αρκετά χρόνια. Καταστράφηκε και το 1955 το κράτος που άρχισε να ενδιαφέρεται και για την ύδρευση των πόλεων και των χωριών έστειλε και στο Ροβολιάρι μηχανικούς που αναζήτησαν πηγές, έκαναν μελέτες και έφεραν πολλά νερά στο χωριό και τώρα ο καθένας έχει νερό στο σπίτι του.

Συνέχεια στο επόμενο φύλλο

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

***κερέτσι** ή κουρασάνι, το βυζαντινό τσιμέντο. Είναι ένα παραδοσιακό κονίαμα, γνωστό από την αρχαιότητα με εξαιρετικές υδραυλικές, μηχανικές και θερμομονωτικές ιδιότητες. Φτιάχνεται από ασβέστη, άμμο, νερό, τριμμένο κεραμίδι, ηφαιστειακή γη και άλλα δευτερεύοντα αδρανή υλικά (τραγόμαλλο, άχυρο). Ήταν εξαιρετικά ανθεκτικό στον χρόνο και στις καιρικές συνθήκες και απρόσβλητο από την υγρασία. Ξεπερνούσε σε ιδιότητες το σημερινό τσιμέντο.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

(Μνήμες - βιώματα)

Γράφει ο Ζαχαρίας Πράπας*
συνταξιούχος δάσκαλος

Με θρησκευτική ευλάβεια, αλλά και τις παλιές ξεχασμένες «γουρουνοχαρές» γιορτάζουμε τα παραδοσιακά Χριστούγεννα στο χωριό μας, όπως τα βιώσαμε εμείς οι μεγαλύτεροι και τα νοσταλγούμε.

Την παραμονή των Χριστουγέννων το πρωί, όλα τα παιδιά του χωριού μας – κατά παρέες – τραγουδούσαμε τα κάλαντα γυρίζοντας ανεξαιρέτως όλα τα σπίτια του χωριού μας.

Με χαρά και καλοσύνη μας υποδέχονταν όλοι οι νοικοκυραίοι και μας φιλοδωρούσαν με χρήματα ή με ξερά σύκα.

Το βράδυ ξημερώνοντας Χριστούγεννα – με το χαρμόσυνο άγγελμα της καμπάνας της εκκλησίας – όλο το χωριό πορευόταν για την εκκλησία για να γιορτάσουν τη μεγάλη γιορτή της γέννησης του Θεανθρώπου.

Μετά την εκκλησία το πρωί άρχιζε το σφάξιμο του γουρουνιού, που παραδοσιακά εκτρεφόταν όλο τον χρόνο για τον σκοπό αυτό και έπαιρνε τη μορφή ιεροτελεστίας, με παρέες 4-5 ατόμων και ένας, ο πιο έμπειρος, με το κοφτερό μαχαίρι (κάμα) ήταν ο σφαγέας, αφού γονάτιζαν το γουρούνι με επιδεξιότητα και γουρουνοκραυγές[1], το αποκεφάλιζαν.

Η φωτιά, το ζεστό νερό, το κάρβουνο, το λιβάνι και το λεμόνι που τοποθετούνταν στο στόμα του σφαγμένου γουρουνιού, ήταν απαραίτητα στοιχεία του τελετουργικού της γουρουνοσφαγής.

Στο τελευταίο σπίτι η παρέα της γουρουνοσφαγής έτρωγαν την παραδοσιακή τηγανιά με άφθονο κρασί.

Μετά το ξεπάστωμα των χοιρινών, ακολουθούσε η διαδικασία της παρασκευής των λουκάνικων και των μπουμπαριών.

Ο παστός κομμένος σε μικρά κομμάτια, λιωνόταν σε καζάνια και γέμιζαν 5-6 δοχεία και έτσι γινόταν η γνωστή λίπα (γλίνα) που χρησιμοποιούνταν αποκλειστικά στη μαγειρική, ιδιαίτερα στο χωριό μας που δεν υπήρχε ελαιόλαδο.

Ό,τι απόμενε από το λιώσιμο του παστού και το ελάχιστο κρέας που υπήρχε, γινόταν οι γνωστές τσιγαρίθρες, ωραίος και νόστιμος μεζές.

Επίσης με κρέας, αλάτι και πράσο παρασκεύαζαν οι μανάδες μας και οι γιαγιάδες μας (αχ! αυτές οι μανάδες και γιαγιάδες), τον παραδοσιακό πασπαλά[2], με υψηλή τέχνη μαγειρικής, απαραίτητος για κάθε νοικοκυριό.

Για μας τους πιτσιρικάδες το μεγαλύτερο ενδιαφέρον μας ήταν η «ΦΟΥΣΚΑ». Ήταν η ουροδόχος κύστη του γουρουνιού, φουσκωμένη και πασπαλισμένη με στάχτη για να σκληρύνει, με ένα σπυρί από καλαμπόκι μέσα, η «φούσκα», ήταν η μπάλα ποδοσφαίρου για μας. Παίζαμε ώρες ατελείωτες, ελλείψει μπάλας ποδοσφαίρου.

Άλλη μια ευχάριστη διασκέδαση για εμάς τα παιδιά τις ημέρες των Χριστουγέννων ήταν η «γούρνα». Ένα ομαδικό παιχνίδι με ένα τενεκεδάκι, που το χτυπούσαμε με μακριά ξύλα (ματσούκια) γύρω από μια γούρνα (λακκούβα), για τοποθέτηση εντός της γούρνας με εμπόδιο από την αντίπαλη ομάδα. Δηλαδή θα τολμούσα να το διακινδυνεύσω: η εξέλιξη του σημερινού παιχνιδιού γκολφ. Ευλογημένη ύπαιθρος χώρα!

Ας αφουγκραζόμαστε και αυτές τις ξεχασμένες παραδόσεις μας, που μας φέρνουν κοντά στο παρελθόν μας, στις ρίζες μας, στο χωριό μας.

ΥΓ. Κάλαντα[3] τραγουδούσαμε την παραμονή των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς, την παραμονή των Φώτων (τα παιδιά το πρωί, οι μεγάλοι το βράδυ και του Άη Γιαννιού, μόνο οι μεγάλοι στα σπίτια που είχαν Γιάννη). Για το Πάσχα κάλαντα τραγουδούσαν μόνο τα κορίτσια την Παρασκευή προ του Λαζάρου και τα αγόρια την Μεγάλη Παρασκευή.

Από το βιβλίο του Ζαχαρία Πράπα
ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟ ΔΕΝΤΡΟ της ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ «ΠΡΑΠΑ»
από Ξυνιάδα Δομοκού
ΛΑΜΙΑ 2022, Αυτοέκδοση

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Γουρουνοκραυγές: Στο χωριό μας, το Ροβολιάρι, που έχει αμφιθεατρική μορφή, οι γουρουνοκραυγές, το σκούξιμο των γουρουνιών δημιουργούσαν μια ιδιόμορφη συναυλία, που κατά παράξενο τρόπο «απολαμβάναμε» όχι τόσο από απονιά για το καημένο το ζώο, αλλά από την προσμονή της ευωχίας.

2. Πασπαλάς ή σύγκλινο ή σύγλινο για το χωριό μας: Τρόπος συντήρησης του χοιρινού κρέατος στις εποχές που δεν υπήρχαν ψυγεία. Χοιρινό κρέας μαγειρεμένο σε καζάνια με μυρωδικά και βότανα. Μετά το μαγείρεμα το κάλυπταν με γλίνα ή ελαιόλαδο και έτσι πετύχαιναν τη συντήρησή του.

3. Κάλαντα: πανάρχαιος τρόπος αναγγελίας σημαντικών εορτών. Τα συναντούμε σε πολλούς πολιτισμούς, αρχαίους και νεότερους.

Επιστολές που λάβαμε

Ο Ντίνος Παπαθεοδώρου μας κοινοποίησε δύο επιστολές που έστειλε στον πρωθυπουργό κ. ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ στις 10/08/2022 και στον περιφερειάρχη κ. ΣΠΑΝΟ στις 06/10/2022 με πανομοιότυπο περιεχόμενο και με θέμα τον δρόμο ΡΟΒΟΛΙΑΡΙ – ΟΡΙΑ ΡΕΝΤΙΝΑΣ.
Παραθέτουμε μέρος των επιστολών του για να αναδείξουμε την επιμονή και τα εύλογα επιχειρήματά του.

Α. Η επιστολή προς τον κ. Μητσοτάκη

Εξοχότατε κ. Πρωθυπουργέ,

Για το θέμα αυτό σας είχα στείλει άλλες δύο επιστολές: στις 1-11-2021 και στις 10-5-2022 και όπως μου είπε στο τηλέφωνο μια κυρία του γραφείου σας, τις λάβατε.

Για τον δρόμο αυτό έχω στείλει, ως δημότης Ροβολιαρίου Φθιώτιδας και ως Μέλος, Ταμίας, Γραμματέας και Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου των Απανταχού Ροβολιαριτών Φθιώτιδας από το 1984 μέχρι το 2002, αλλά και πρόσφατα ως επίτιμο μέλος και με πλούσιο έργο, επιστολές προς Υπουργούς, Βουλευτές, Περιφερειάρχες, Νομάρχες, Δημάρχους της περιοχής και από όλους έλαβα υποσχέσεις ότι ενδιαφέρονται για το έργο και ότι υπάρχει ολοκληρωμένη μελέτη κόστους 7.000.000€ για δρόμο μήκους λιγότερου από 6 χλμ. από τα όρια του Νομού Καρδίτσας (εκείνο το τμήμα έχει ολοκληρωθεί το 2010) μέχρι το χωριό μας και που με τις εκπτώσεις που δίνουν οι εργολάβοι θα στοιχίσει λιγότερο.

Παλιότερα υπήρχε χωματόδρομος που ένωνε δύο Νομούς (Καρδίτσας-Φθιώτιδας) και δύο Περιφέρειες (Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας) και υπήρχε τακτική συγκοινωνία. Σήμερα μόνο υποσχέσεις. …..

Η Καρδίτσα που ολοκλήρωσε το έργο ανήκει σε άλλο κράτος;

Επιμένουμε να γίνει αυτό το έργο γιατί:

1. Θα βγάλει από την απομόνωση το χωριό μας που παραμένει χωρίς συγκοινωνία αφού τα όμορα χωριά Ρεντίνα, Φουρνά, Τσούκα έχουν εξασφαλισμένη συγκοινωνία από άλλες διαδρομές.

2. Η ολοκλήρωση του δρόμου θα ενώνει δύο Νομούς (Φθιώτιδας και Καρδίτσας), δύο Περιφέρειες (Θεσσαλία-Στερεά Ελλάδα), τις λουτροπόλεις της Φθιώτιδας με αυτή του Σμοκόβου, θα δίνει πρόσβαση στη Μονή Ρεντίνας διευκολύνοντας τον θρησκευτικό τουρισμό, θα προσφέρει πρόσβαση σε μοναδικά φυσικά τοπία, θα προσεγγίσει εγκαταλειμμένα βοσκοτόπια που θα μπορούσαν να γίνουν σημεία εγκατάστασης ΑΠΕ για ενεργειακή απεξάρτηση της χώρας μας.

3. Θα δώσει την ευκαιρία να ξαναζωντανέψουν τα ορεινά χωριά του τόπου μας.

Επιμένω να δοθεί λύση. Και τη ζητάω από εσάς κύριε Πρωθυπουργέ μια και πολλές φορές έχετε δηλώσει ότι θέλετε να είστε ο Πρωθυπουργός όλων των Ελλήνων.

Σας παρακολουθώ στις περιοδείες σας να ενδιαφέρεστε για κοινωφελή έργα σε όλες τις γωνιές της χώρας μας.

Περιμένω λύση!

Μετά τιμής
Κωνσταντίνος Ι. Παπαθεοδώρου
συνταξιούχος δάσκαλος

Β. Η επιστολή προς τον Περιφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας κ. Σπανό

Αξιότιμε κύριε Περιφερειάρχη,

Για το θέμα του δρόμου σας έχω ξαναγράψει και συνεχίζω τον αγώνα γιατί αυτός ο δρόμος θα ενώσει δύο Νομούς (Φθιώτιδας και Καρδίτσας) και δύο Περιφέρειες (Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας).

Ως δημότης Ροβολιαρίου του Δήμου Μακρακώμης και τέως πρόεδρος του Συλλόγου των Απανταχού Ροβολιαριτών έχω χρόνια που ασχολούμαι με αυτό το έργο γιατί θα βγάλει το χωριό μας από την απομόνωση μια και σήμερα στερείται συγκοινωνίας αφού τα γειτονικά χωριά (Τσούκα, Ρεντίνα, Φουρνά) που παλιότερα συνδεόμασταν όλοι με τακτική συγκοινωνία έχουν ήδη εξασφαλισμένη συγκοινωνία από άλλες διαδρομές.

Ταυτόχρονα θα ενισχυθεί ο προσκυνηματικός τουρισμός προς την Ιερά Μονή Ρεντίνας, θα διασυνδεθούν οι Λουτροπόλεις Φθιώτιδας με αυτή του Σμοκόβου και θα υπάρχει πρόσβαση στο πλούσιο φυσικό περιβάλλον της περιοχής. ….

Ο δασικός δρόμος που υπήρχε μεταξύ Ροβολιαρίου και Ρεντίνας στο τμήμα που βρίσκεται στον Νομό Καρδίτσας ασφαλτοστρώθηκε από το 2010 και απομένουν να ασφαλτοστρωθούν κάτι λιγότερο από 6 χλμ. δρόμου στην περιοχή της Φθιώτιδας. Για το τμήμα αυτό έχει ήδη εκπονηθεί μελέτη από την ΔΤΥ Νομού Φθιώτιδας με ενέργειές μου ως Προέδρου του Συλλόγου μας κόστους 7.000.000€ και που με τις εκπτώσεις που δίνουν οι εργολάβοι δεν θα κοστίσει πάνω από 4 έως 5 εκατ. €. …

Τόσα έργα δισεκατομμυρίων γίνονται σε όλη την Ελλάδα. Αυτό το μικρό έργο θα ρίξει έξω τον προϋπολογισμό του κράτους;

Μια επίσκεψή σας στο χωριό μας θα σας πείσει για το δίκαιο του αιτήματός μας.

Περιμένω λύση. Είμαι σήμερα 92 ετών, αλλά δεν παραιτούμαι. Ο αγώνας θα συνεχισθεί!

Μετά τιμής
Κωνσταντίνος Ι. Παπαθεοδώρου
συνταξιούχος Δάσκαλος

ΚΑΚΑ ΜΑΝΤΑΤΑ... από την ΑΠΟΓΡΑΦΗ πληθυσμού

Σύμφωνα με πρόσφατα δημοσιεύματα, «σε 30 χρόνια εκτιμάται ότι ο πληθυσμός της χώρας θα έχει συρρικνωθεί κατά, τουλάχιστον, 1,5 εκατομμύριο. Τότε ένας στους τρεις συμπολίτες μας θα είναι άνω των 65 ετών». Αυτό σημαίνει ότι τότε ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός θα είναι μόνο το ένα τρίτο, αφού τα άλλα δύο τρίτα θα είναι ή ανήλικοι ή άνεργοι ή συνταξιούχοι. Αλλά και τα άμεσα αποτελέσματα δεν θα είναι ευχάριστα για το χωριό μας. Δεν καταφέραμε να απογραφούμε πάνω από 300 και αυτό σημαίνει: Λιγότερες επιχορηγήσεις από το Δήμο για έργα στο χωριό, μονοπρόσωπο Κοινοτικό Συμβούλιο.

Πιο αναλυτικά τα έχει γράψει ο Ηλίας Σπυρόπουλος στον «ΛΑΜΙΑΚΟ ΤΥΠΟ», 28/8/2022.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ κατά την τελευταία απογραφή, στη Φθιώτιδα έχουμε μείωση του πληθυσμού. Αυτό βέβαια συμβαίνει σε πανελλήνια κλίμακα, αλλά εμείς ας ασχοληθούμε με τον τόπο μας.

Για το θέμα αυτό έκαναν δηλώσεις οι εκπρόσωποί μας στο Ελληνικό Κοινοβούλιο και οι εκπρόσωποί μας στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Λίγο-πολύ οι απόψεις συμφωνούν, ταυτίζονται αλλά και υπάρχουν διαφωνίες, ανάλογα με τον πολιτικό χώρο που εκπροσωπούν, αλλά και για να φανεί ότι οι κυβερνώντες δεν έπραξαν τα δέοντα κλπ., κλπ.

Η στήλη αυτή θα συμφωνήσει με τις απόψεις που κατατέθηκαν, θα καταθέσει, όμως, και τις δικές της θέσεις και απόψεις.

Κατά τη γνώμη του γράφοντα, οι λόγοι της μείωσης του πληθυσμού πανελλήνια, αλλά και ιδιαίτερα στον χώρο μας που μας ενδιαφέρει περισσότερο, είναι βέβαια, κυρίως, **η υπογεννητικότητα**, η μάστιγα της πατρίδας μας τα τελευταία χρόνια για την οποία χρειάζεται κινητοποίηση από τον πλέον εξέχοντα έως τον τελευταίο πολίτη αυτής της χώρας.

Άλλος λόγος είναι η **μετανάστευση της νέας γενιάς**, του νέου επιστημονικού μας δυναμικού, σε ξένους τόπους για εύρεση εργασίας ή και για καλύτερες αμοιβές, αφού στον τόπο μας ο μισθός του νέου επιστήμονα δεν φτάνει ούτε και τα πλέον βασικά.

Τρίτος λόγος είναι ότι **ο τόπος μας δεν έχει προσεχθεί όπως θα έπρεπε** από παλιότερα, αλλά και σήμερα παρ' όλο που εκπροσωπούμαστε στην κυβέρνηση από τρεις υπουργούς. Ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα λείπουν, παραγωγικές επιχειρησιακές μονάδες υπολειτουργούν, θέσεις εργασίας λιγοστές, έργα υποδομής, που θα δώσουν κίνηση και οικονομική ανάταση, ελάχιστα.

Τον τελευταίο καιρό παρατηρείται κάποια κινητικότητα στον τομέα της ανάπτυξης. Ελπίζουμε ότι προχωρούμε προς καλύτερες μέρες προς ανάπτυξη και πρόοδο, στον τοπικό μας χώρο.

Έναν ακόμη λόγο που θα θίξει η στήλη επ' αυτού του θέματος είναι και αν η απογραφή υπήρξε επιτυχής, αν απογράφηκαν όλοι οι πολίτες ή μήπως είχαμε και πολλούς, αρκετά πολλούς συμπολίτες μας που ούτε καν απογράφηκαν.

Η απογραφή που με τα σημερινά μέσα θα έπρεπε να είναι τελείως ακριβής και ούτε καν ένας πολίτης δεν έπρεπε να διαφεύγει, όπως διαπίστωσε και ο γράφων, που παλιότερα υπήρξε τομεάρχης απογραφής σε μεγάλη περιοχή του Νομού μας, με 30 απογραφείς στην εποπτεία του και με μέσα μόνο το χαρτί και το μολύβι, με αποτελέσματα τελείως ακριβή, είχε ασυνεννοησία, είχε επικάλυψη, κάποιοι απογραφείς αμελούσαν, πολίτες ζητούσαν τηλεφωνικά να απογραφούν και πολλά άλλα εμπόδια.

Θα μπορούσαν να αναφερθούν και άλλοι λόγοι. Εκείνο το οποίο, εν επιλόγω, πρέπει να τονιστεί είναι ότι η μείωση του πληθυσμού στην πατρίδα μας είναι λίαν επικίνδυνο φαινόμενο για πολλούς-πολλούς γνωστούς σε όλους μας λόγους και ότι πρέπει να υπάρξει γενικός ξεσηκωμός όλων μας, ώστε να μην έχουμε περαιτέρω μείωση των κατοίκων, αλλά, απεναντίας, με κάθε τρόπο και κάθε μέσο που θα ληφθεί να ξεκινήσει πάραυτα αυξητική τάση.

ΣΧΟΛΙΑ:

1. Για να υπάρχει σταθερότητα στον πληθυσμό – δεν μιλάμε για αύξηση του πληθυσμού – θα πρέπει ο δείκτης γεννητικότητας να είναι 2,1 παιδιά ανά γυναίκα σε γόνιμη ηλικία. Στη χώρα μας ο δείκτης γεννητικότητας είναι μόνο 1,35 (2018).

2. Σύμφωνα με την απογραφή του πληθυσμού το 2021 τα παιδιά κάτω των 10 ετών αντιπροσώπευαν το 19,4% του πληθυσμού ενώ τα άτομα άνω των 65 ετών το 38,9% του πληθυσμού.

3. Η πυραμίδα του πληθυσμού, δυστυχώς, έχει αντιστραφεί. Η νέα γενιά, η ελπίδα του τόπου μας, μεγαλώνει σε μια κοινωνία γερόντων (δείτε το γράφημα της ΕΛΣΤΑΤ).

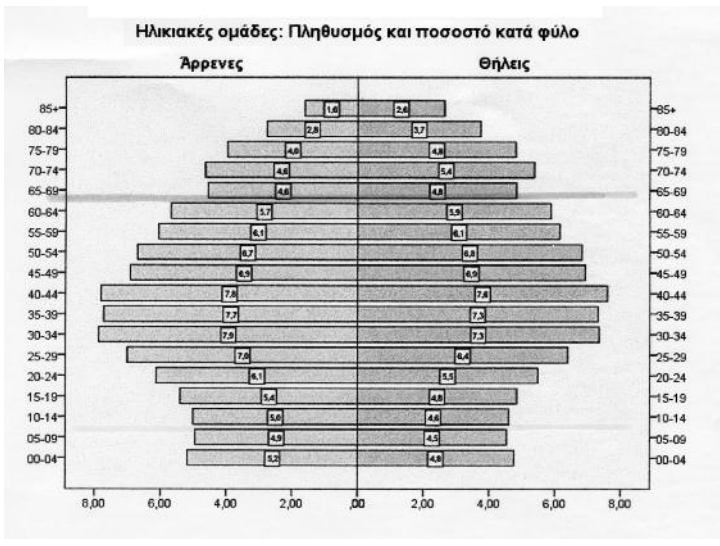

4. Οι τρίτεκνες οικογένειες στη δεκαετία του 2016-2025 θα αποτελούν το 13%-14% έναντι 26% εξήντα χρόνια πριν (1956-1965).

5. Την περίοδο 1956-1965 το 26% των γυναικών σε αναπαραγωγική ηλικία είχαν πάνω από τρία παιδιά, ενώ τη δεκαετία 2016-2025 μόνο το 14% των γυναικών θα έχουν πάνω από τρία.

6. Τα σημερινά ζευγάρια γίνονται γονείς σε μεγαλύτερη ηλικία και κάνουν λιγότερα παιδιά σε σχέση με προηγούμενες δεκαετίες.

7. Ποιος θα εργάζεται για να συντηρούνται τα συστήματα συνταξιοδότησης, ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και άμυνας της χώρας;

8. Ήδη παρατηρούμε στα supermarket ότι τα ράφια με πάνες για ακράτεια πιάνουν περισσότερο χώρο από τις πάνες για μωρά.

9. Πρώτη προτεραιότητα της ελληνικής πολιτείας και κοινωνίας θα πρέπει να είναι η στήριξη των νέων για να προχωρήσουν στην όποια μορφή οικογένειας θέλουν και την απόκτηση όσων παιδιών επιθυμούν!

Ειδήσεις ... Σχόλια & Ειδήσεις ... Σχόλια

Ενεργειακή απεξάρτηση

Θα καταφύγουμε και πάλι στην αρχαία σοφία των προγόνων μας. Αυτή τη φορά στο «ουδέν κακόν αμιγές καλού».

Χάρη στα καπρίτσια της Ρωσίας του Πούτιν, ολόκληρη η Ευρώπη και ο πλανήτης αντιμετωπίζει ενεργειακά και επισιτιστικά προβλήματα. Αποτέλεσμα ο καλπάζων πληθωρισμός (ακρίβεια) και η αγωνία για το πώς θα βγάλουμε πέρα τον χειμώνα που έρχεται με τα τόσο ακριβά ορυκτά καύσιμα (πετρέλαιο, φυσικό αέριο και άνθρακας/λιγνίτης), το ηλεκτρικό ρεύμα και την ασυνείδητη αισχροκέρδεια.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, για λόγους επερχόμενης κλιματικής κρίσης, είχε αποφασίσει, από τον προηγούμενο αιώνα το είκοσι – είκοσι. Δηλαδή το 2020 να έχουμε το 20% της απαιτούμενης ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές (ΑΠΕ). Η χώρα μας, παρόλο που είχε ένα αργό ξεκίνημα κατάφερε να πετύχει τους εθνικούς στόχους για την Ενέργεια και το κλίμα, περίπου πέντε χρόνια νωρίτερα από την προαποφασισμένη περίοδο.

Ήδη η Ελλάδα έχει ξεπεράσει τις 10.000 GWh (γιγαβατώρες) εγκατεστημένης ισχύος ΑΠΕ και υπάρχουν ώριμα για εκτέλεση έργα παραγωγής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές για ακόμη άλλες 12.000 GWh, χωρίς να υπολογίζεται η παραγωγή ενέργειας από υπεράκτια αιολικά και φωτοβολταϊκά πάρκα που προβλέπει το ήδη ψηφισμένο θεσμικό πλαίσιο. Δηλαδή πάει να γίνει πραγματικότητα αυτό που γράψαμε στο ημερολόγιο του 2020, μήνας Δεκέμβριος, ως πρόταση του ειδικού του ΟΗΕ σε θέματα ενεργειακού μετασχηματισμού Ραμέζ Ναάμ «σε πρόσφατη (12-11-2019) συνέντευξή του υποστήριξε: Η Ελλάδα θα μπορούσε να εξάγει ηλιακή ενέργεια στη Μόσχα αντί να εισάγει αέριο».

Ωστόσο **τα καλά νέα είναι πλέον μαζί μας.** Οι **Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας** (φωτοβολταϊκά, ανεμογεννήτριες, υδροηλεκτρικά, γεωθερμία, κυματική) **πήραν κεφάλι**. Την Παρασκευή 7 Οκτωβρίου και για αρκετές ώρες **καταφέραμε να έχουμε, για πρώτη φορά, παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ μεγαλύτερη από τη ζήτηση ενέργειας** για όλη τη χώρα και την Κυριακή 16 Οκτωβρίου, μόνο η αιολική ενέργεια παρήγαγε πάνω από το 58% της ζήτησης ηλεκτρισμού στο Σύστημα, εκείνο το 24ωρο.

Η πρωτιά των ΑΠΕ εμφανίστηκε για πρώτη φορά στην ιστορία του δικτύου μας τον Ιούλιο και συνεχίστηκε στο υπόλοιπο διάστημα. Σχεδόν μονιμοποιείται.

Οι ΑΠΕ είναι η φτηνότερη μορφή παραγωγής ηλεκτρισμού. Το κόστος που πληρώνει ο καταναλωτής για ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται **από αιολικά πάρκα (ανεμογεννήτριες) είναι 58€/MWh** (μεγαβατώρα). Το κόστος **από λιγνίτη 190€/MWh** και **από φυσικό αέριο 499€/MWh.**

Το ακόμη πιο εντυπωσιακό είναι ότι ξαφνικά μεταβληθήκαμε σε μεγαλοεξαγωγείς ενέργειας. Όχι μόνο ηλεκτρικής, αλλά και φυσικού αερίου με τον τερματικό σταθμό στη Ρεβυθούσα, τον αγωγό φυσικού αερίου προς Βουλγαρία που εγκαινιάστηκε πρόσφατα και αυτόν που κατασκευάζεται για τη Βόρεια Μακεδονία.

Η μονίμως εξαρτημένη ενεργειακά Ελλάδα, κατάφερε εν μέσω κρίσης να εξάγει τον Αύγουστο προς τις βαλκανικές χώρες με τις οποίες είναι διασυνδεδεμένη, περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια από αυτή που εισήγαγε.

Ταυτόχρονα μπαίνει σε εκτέλεση σχέδιο ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας – Αιγύπτου με υποθαλάσσιο καλώδιο μήκους 950 χιλιομέτρων που θα μεταφέρει 3.000 MWh ηλεκτρική ενέργεια από ΑΠΕ από την Αίγυπτο στην Ελλάδα. Το έργο αυτό αποκτά χαρακτήρα εθνικού κεφαλαίου για την ελληνική οικονομία καθώς η πράσινη ενέργεια του υποθαλάσσιου καλωδίου θα μπορεί να εξάγεται κατά το ένα τρίτο στην Ευρώπη μετατρέποντας την Ελλάδα, από περιφερειακό κόμβο που υποδέχεται πράσινη ενέργεια, σε μια δύναμη που εξάγει καθαρή και μάλιστα φτηνή ενέργεια στην Ευρώπη, συνεισφέροντας ουσιαστικά στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της χώρας μας. Οι 1.000 MWh θα χρησιμοποιούνται στη χώρα μας, οι 1.000 MWh θα εξάγονται στην Ευρώπη ως καθαρή, πράσινη και φτηνή ενέργεια και οι υπόλοιπες 1.000 MWh θα μετατρέπονται εντός της χώρας σε πράσινο υδρογόνο για κάθε άλλη χρήση. Το έργο παραγωγής στην Αίγυπτο και μεταφοράς ανήκει σε ελληνική εταιρεία (“GREGY – Elica Interconnector”).

Αυτά δεν γίνονται από τη μια μέρα στην άλλη. Χρειάζεται χρόνος για σχεδιασμό, για αναζήτηση επενδύσεων και για Ανάπτυξη Συστημάτων Αποθήκευσης ενέργειας με:

- Αντλησιοταμίευση (δημιουργία τεχνητών λιμνών ΚΑΤΩ από υδατοφράγματα που θα αντλείται το νερό τους με την περίσσεια του ηλεκτρικού ρεύματος που παράγεται από φωτοβολταϊκά για να γεμίζει την ΑΝΩ λίμνη που με τη σειρά της θα κινεί τις τουρμπίνες του υδροηλεκτρικού φράγματος).
- Συστοιχίες μπαταριών,
- Παραγωγή πράσινου υδρογόνου από το νερό με ηλεκτρόλυση,
- Αξιοποίηση της γεωθερμίας,
- Άλλες τεχνολογίες που θα έρθουν στο μέλλον (π.χ. Power-to-X),
- Κατάλληλο και ισορροπημένο μείγμα αιολικών και φωτοβολταϊκών συστημάτων για μεγαλύτερη παραγωγή καθαρής ενέργειας για να αντιμετωπίσουμε τα κενά χωρίς αέρα και ήλιο.

Παράλληλα χρειαζόμαστε αποφασιστικές κυβερνήσεις που θα υλοποιούν τις αποφάσεις για την κλιματική κρίση και ενημερωμένους πολίτες που θα κινούνται προς δύο κατευθύνσεις:

Α. Ασκούν πιέσεις στους κυβερνώντες και

Β. Λειτουργούν ως ώριμα άτομα προς τις κατευθύνσεις:

1. Καλή μόνωση σπιτιών και χώρων εργασίας,
2. Ενσυνείδητη χρήση θέρμανσης και ψύξης,
3. Χρήση μέσων μαζικής μεταφοράς με αναμόρφωσή τους,
4. Τοπική παραγωγή και αποφυγή σπατάλης τροφίμων,
5. Μείωση της κατανάλωσης κρέατος,
6. Γενίκευση της χρήσης ηλιακών θερμοσιφώνων,
7. Αυτοπαραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ και δημιουργία Ενεργειακών Κοινοτήτων για τοπική επάρκεια.

Με όλα αυτά αναρωτιέμαι αν θα πρέπει να συζητούμε την εκμετάλλευση των ορυκτών μας κοιτασμάτων σε στεριά και θάλασσα αφού θα είναι πανάκριβα και δεν θα μπορούμε να τα προωθήσουμε στις αγορές.

Ηλίας Νέλλας

Φωνάζει ο ...κλέφτης!!!

Ο Ρώσος ηγέτης(;) με τις χιλιάδες πυρηνικές κεφαλές και τους διηπειρωτικούς πυραύλους έβγαλε πρόσφατα στην επιφάνεια τα τελευταία του επιχειρήματα για την αναίτια εισβολή του στην Ουκρανία και την καταστροφή των κρίσιμων υποδομών μιας γειτονικής χώρας: **οι Ουκρανοί, με τη συνδρομή των καταραμένων κεφαλαιοκρατών - ιμπεριαλιστών, ετοιμάζουν πυρηνικά όπλα και «βρώμικες βόμβες»** για να επιτεθούν στη χώρα του.

Αφού έφαγε τα μούτρα του από τους «εύκολους Ουκρανούς, τους έτοιμους να υποδεχτούν τα νικηφόρα στρατεύματά του*», τώρα στήνει ο ίδιος το νανοειδές ανάστημά του δίπλα σε εικόνες εκτόξευσης πυραύλων προς εκφοβισμό των «κακών». «Αν τολμήσετε να πειράξετε την αυτοκρατορία μου και να αμφισβητήσετε τα δίκια μου – όπως εγώ ο ίδιος τα καταλαβαίνω – είμαι ικανός να σας αφανίσω». Χωρίς να σκέφτεται ο πανέξυπνος(;) ότι αφανίζει έτσι ολόκληρη την ανθρωπότητα! Και μαζί τη χώρα και τον εαυτό του!

Δυστυχώς, η ΕΙΡΗΝΗ που βίωσε η ανθρωπότητα από το 1945 και μετά, ύστερα από τον αφανισμό του γνήσιου πρωτότυπου, του Χίτλερ και των ομοίων του, στηρίχτηκε στην τρομοκρατία του ανταγωνισμού των εξοπλισμών.

Ακόμη και ο Ερντογάν παρέα με τον βορειοκορεάτη δικτάτορα Κιμ και τους άλλους ομοίους τους ξερογλείφεται μήπως και αυτός μπει στο κλαμπ των πυρηνικών δυνάμεων.

Και τώρα ζούμε ΟΛΟΙ μας με τον τρόμο μήπως ο τρελός ανοίξει την πόρτα του φρενοκομείου.

Ηλίας Νέλλας
****το κείμενο γράφτηκε ανήμερα του ΟΧΙ***

Το κερασάκι στην τούρτα!

Σαν το κερασάκι στην τούρτα έρχονται και οι απειλές του ξέφρενου «Σουλτάνου» Ερντογάν και του υπερφίαλου Τσαβούσογλου ο οποίος απειλεί με θέμα κυριότητας των νησιών μας.

Γνωρίζετε κύριοι ανεγκέφαλοι από δυτικό πολιτισμό τον οποίο καταστρέφετε ακόμη και σήμερα;

Το ξέρεις κ. Τσαβούσογλου, αλλά δεν σε συμφέρει να το αναφέρεις, ότι όπου και να σκάψεις στις περιοχές που έχετε καταλάβει δια της βίας και με ποταμούς αίματος, θα βρεις ελληνικά μνημεία; Αυτό δεν σας συμφέρει να αναδειχθεί γιατί φανερώνει ότι είστε απρόσκλητοι νεόφερτοι.

Για ποια κυριότητα νησιών μιλάς γελοίε;

Πήγες καμιά φορά στην Έφεσο ή την Αλικαρνασσό; Παντού ελληνικές αρχαιότητες, παντού κίονες με ελληνικές επιγραφές. Για ποια κυριότητα μιλάς ανιστόρητε Υπουργέ;

Φταίνε και οι φίλοι μας οι ευρωπαίοι που επειδή γεννοβολάτε σαν τα κουνέλια κάθονται και σας ακούνε για να σας πουλάνε την υπερπαραγωγή τους επειδή είστε μεγάλη αγορά, αντί να σας στείλουν από εκεί που ήρθατε… Στις στέπες της Ασίας.

Κάνετε μαθήματα πολιτισμού σε έναν λαό με πολιτισμό αιώνων εσείς που δεν γνωρίζετε από πού βαστάει η σκούφια σας.

Πείτε μας, αλήθεια, πόσους λαούς ονομάσατε Τούρκους με το ζόρι;

Μήπως στρέφετε τα βέλη εναντίον μας επειδή βλέπετε αυτό το δήθεν ενιαίο κράτος σας να διαλύεται στα εξ’ ων συνετέθη; Πού είναι τα δικαιώματα των Κούρδων για γλώσσα και εθνική ταυτότητα;

Μήπως επειδή βλέπετε, ότι στις προσεχείς εκλογές ο λαός σας που υποφέρει θα σας «μαυρίσει», κοιτάτε να παριστάνετε τον Νταή στους γείτονές σας, για να φαίνεστε υποστηρικτές των εθνικών σας συμφερόντων;

Συνέλθετε, επιτέλους, υπερφίαλοι κυβερνήτες της γειτονικής μας χώρας και αφήστε τους λαούς μας να ζήσουν ειρηνικά.

Σκεφτείτε το καλά και μην κάνετε καμιά κουταμάρα και ύστερα μαζεύετε τα κομμάτια σας.

Διαβάστε επιτέλους και λίγη ιστορία, όχι την Οθωμανική, αλλά την παγκόσμια και τότε θα μάθετε τι είναι το Αιγαίο. Καταλάβετέ το ότι είστε ιστορικά άσχετοι.

Ηλίας Σπυρόπουλος, ΛΑΜΙΑ
(από τον «ΛΑΜΙΑΚΟ ΤΥΠΟ» 3/8/2022)

Από τη θεία λειτουργία που τελέστηκε την Κυριακή 7 Αυγούστου (από αβλεψία δεν μπήκε στο προηγούμενο φύλλο) στο εκκλησάκι του Αγίου Σεραφείμ στη συνοικία του Αγίου Γεωργίου. Είχε προηγηθεί καθαρισμός του χώρου εσωτερικά και εξωτερικά με τη φροντίδα πολλών εκ των παρευρισκομένων που από σεμνότητα δεν θέλησαν να αναφερθούν τα ονόματά τους.